

Khung pháp lý, thể chế trong đấu tranh với tội phạm xuyên quốc gia về buôn bán động vật hoang dã tại Nam Phi và Việt Nam

Tháng 9 năm 2021

Bối cảnh của báo cáo này

Báo cáo phân tích được xây dựng bởi Tổ chức Wildlife Conservation Society (WCS) – Chương trình Việt Nam nhằm cung cấp tổng quan các nỗ lực chống buôn bán trái pháp luật động vật hoang dã (ĐVHD) tại Nam Phi và Việt Nam. Báo cáo cung cấp các thông tin cập nhật về khung pháp lý và thể chế trong phòng, chống hoạt động buôn bán trái phép ĐVHD, các đầu mối liên lạc chính từ chính phủ hai nước, cũng như xu hướng hoạt động của tội phạm ĐVHD hiện nay dựa trên dữ liệu từ hoạt động thực thi pháp luật.

Báo cáo này được xây dựng để cung cấp tới cơ quan quản lý Nhà nước và thực thi pháp luật về bảo vệ ĐVHD tại Việt Nam và Nam Phi nhằm:

- Giới thiệu về hệ thống quản lý và pháp luật của Việt Nam và Nam Phi;
- Tóm tắt về khung pháp lý của Việt Nam và Mozambique trong phòng, chống buôn bán trái pháp luật ĐVHD và cung cấp bức tranh tổng thể về các lĩnh vực có thể áp dụng tương trợ tư pháp;
- Tóm tắt về khung thể chế của Nam Phi và Việt Nam và cung cấp thông tin về các đối tác tiềm năng;
- Cập nhật dữ liệu về buôn bán trái pháp luật ĐVHD tại Mozambique và Việt Nam, bao gồm các vụ việc về ĐVHD mới nhất và xu hướng hoạt động của tội phạm để hiểu rõ hơn về quy mô của nạn buôn bán ĐVHD và các loài hay bị buôn bán. Từ đó, xác định các ưu tiên cần thiết trong việc hợp tác phòng, chống buôn bán trái pháp luật ĐVHD.

Báo cáo là kết quả của dự án “*Tăng cường hợp tác thực thi pháp luật giữa Mozambique, Nam Phi và Việt Nam nhằm đấu tranh chống buôn bán trái pháp luật ĐVHD*” do Cục Đặc trách Chất gây nghiện và Thực thi Pháp luật Quốc tế (INL), Bộ ngoại giao Hoa Kỳ tài trợ. Nội dung tài liệu do tổ chức Wildlife Conservation Society (WCS), chương trình Việt Nam xây dựng và không nhất thiết phản ánh quan điểm của Chính phủ Hoa Kỳ.

Các từ viết tắt

ASEAN - Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á
CITES - Công ước về buôn bán quốc tế các loài động vật và thực vật hoang dã nguy cấp
COP - Hội nghị các bên
EMI - Thanh tra quản lý môi trường của Nam Phi
ETIS - Hệ thống thông tin buôn bán voi (công cụ bắt buộc của CITES)
ICCM - Đạo luật hợp tác quốc tế Nam Phi trong lĩnh vực hình sự
Bộ NN &PTNT - Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn (Việt Nam)
MOU - Bản ghi nhớ
MLAT - Hiệp định tương trợ tư pháp
NEMBA - Đạo luật đa dạng sinh học và quản lý môi trường quốc gia của Nam Phi
NIAP - Kế hoạch hành động quốc gia Ngà voi
NIRAP - Kế hoạch hành động quốc gia về Ngà voi và tê giác
NPA - Cơ quan công tố quốc gia Nam Phi
SADC - Cộng đồng phát triển Nam Phi
SANBI - Viện đa dạng sinh học quốc gia Nam Phi
SAPS - Sở cảnh sát Nam Phi
SC - Ủy ban thường trực (Ủy ban thường trực CITES)
TPS - Quy định về các loài bị đe dọa hoặc bảo vệ của Nam Phi
UNCAC - Công ước Liên hợp quốc về chống tham nhũng
UNTOC - Công ước Liên hợp quốc về chống tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia
WCS – Hiệp hội bảo tồn động vật hoang dã

Mục lục

1. Tầm quan trọng của hợp tác quốc tế giữa Nam Phi và Việt Nam để giải quyết nạn buôn bán động vật hoang dã bất hợp pháp	4
<i>Bối cảnh</i>	4
<i>Các giao dịch buôn bán trái pháp luật ĐVHD xuyên quốc gia từ Mozambique đến châu Á, với sự tham gia của người Việt</i>	5
<i>Khuôn khổ hợp tác và các nỗ lực thực thi pháp luật</i>	8
2. Truyền thống pháp luật và nguồn của luật, cơ cấu và thẩm quyền của các cơ quan hành pháp, lập pháp và tư pháp ở Nam Phi và Việt Nam	10
3. Khung pháp luật về phòng, chống tội phạm ĐVHD xuyên quốc gia ở Nam Phi và Việt Nam	16
<i>Khung pháp luật quốc tế về phòng, chống tội phạm ĐVHD xuyên quốc gia</i>	16
<i>Khung pháp luật trong nước về phòng, chống tội phạm ĐVHD – Nam Phi</i>	18
<i>Khung pháp lý trong nước để chống tội phạm ĐVHD xuyên quốc gia - Việt Nam</i>	19
4. So sánh mức xử phạt đối với tội phạm môi trường tại Nam Phi và Việt Nam	21
5. Khung thể chế phòng chống tội phạm ĐVHD xuyên quốc gia	25
6. Kết quả - xu hướng và các lĩnh vực hợp tác ưu tiên	30
Phụ lục 1. Các luật chính liên quan đến buôn bán ĐVHD ở Nam Phi	34
Phụ lục 2. Các câu hỏi	43

1. Tầm quan trọng của hợp tác quốc tế giữa Nam Phi và Việt Nam để giải quyết nạn buôn bán động vật hoang dã bất hợp pháp

Bối cảnh

Đa dạng sinh học và hệ sinh thái toàn cầu đang đối mặt với các mối đe dọa chưa từng có, theo báo cáo đánh giá toàn cầu mới nhất về đa dạng sinh học và các dịch vụ hệ sinh thái được công bố bởi Nền tảng chính sách khoa học liên chính phủ về đa dạng sinh học và dịch vụ hệ sinh thái (IPBES).¹ Các hoạt động của con người đang gây ra sự tuyệt chủng của nhiều loài trên toàn cầu hơn bao giờ hết. Việc khai thác quá mức động vật, thực vật và các sinh vật khác được xác định là có tác động tiêu cực tương đối nghiêm trọng đối với tự nhiên, đứng thứ hai sau sự chuyển đổi mục đích sử dụng đất kể từ năm 1970.²

Buôn bán trái pháp luật ĐVHD là loại tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia, góp phần làm suy giảm hàng ngàn loài mỗi năm. Liên minh châu Âu³ và INTERPOL⁴ ước tính rằng việc buôn bán động vật sống, chết và các sản phẩm của ĐVHD tạo ra nguồn doanh thu bất hợp pháp lên tới 23 tỷ đô la Mỹ mỗi năm, khiến nó trở thành loại tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia lớn thứ 4 sau buôn bán ma túy, buôn bán người và hàng giả⁵. Việc buôn bán trái pháp luật ĐVHD gây thiệt hại cho đa dạng sinh học và làm suy yếu sự phát triển và hệ thống thực thi pháp luật ở các quốc gia trên thế giới.

Các quốc gia thành viên (bao gồm cả Việt Nam và Nam Phi) đến Tuyên bố chung tháng 10 năm 2018 tại Hội nghị phòng, chống buôn bán trái pháp luật ĐVHD - Luân Đôn “kêu gọi cộng đồng quốc tế cùng nhau hỗ trợ và xây dựng các hành động khẩn cấp để giải quyết nạn buôn bán trái pháp luật ĐVHD như loại hình tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia”, và tuyên bố rằng “việc giảm các rào cản đối với hợp tác thực thi pháp luật, quốc tế và trong nước rất quan trọng để đảm bảo [...] các biện pháp kỹ thuật được triển khai đầy đủ nhằm phòng, chống loại tội phạm nghiêm trọng và có tổ chức này”. Ngoài ra, “hợp tác quốc tế là vô cùng cần thiết”, thông qua sự tham gia đầy đủ của các Chính phủ vào các cơ chế song phương, khu vực và quốc tế có liên quan. Các quốc gia “ủng hộ việc gia tăng hợp tác xuyên biên giới giữa các quốc gia nguồn, quốc gia quá cảnh và quốc gia đích cũng như các hoạt động khác để giải quyết nạn buôn bán trái pháp luật ĐVHD, bao gồm thông qua các thỏa thuận và cơ chế song phương, khu vực và đa phương”⁶.

Hợp tác quốc tế trong lĩnh vực hình sự là nền tảng cho các nỗ lực ngăn ngừa và phòng, chống các nhóm tội phạm có tổ chức, bao gồm cả tội phạm về ĐVHD. Các mạng lưới liên quan đến tội phạm về ĐVHD trải rộng từ nhiều quốc gia tới các lục địa. Trung tâm của hoạt động buôn bán trái pháp luật ĐVHD thường là ở những nơi có vị trí chiến lược giao thương quốc tế (như: các thành phố cảng lớn), nơi hệ thống pháp luật hoặc công tác thực thi pháp luật còn yếu kém (ví dụ: thiếu nguồn lực và năng lực thực thi pháp luật còn thấp, hoặc có mức xử phạt chưa có tính răn đe), hoặc các quốc gia mà công tác xử lý tội phạm về ĐVHD chưa được ưu tiên (do cam kết chính trị thấp)⁷. Các đối tượng phạm tội kiếm lợi từ sự phát triển của cơ sở

¹ IPBES, [Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services](#), Advance Unedited Version (6 May 2019).

² Ibid p.3

³ Trang web của Ủy ban Châu Âu, [The EU Approach to Combat Wildlife Trafficking](#), truy cập vào ngày 10 tháng 10 năm 2019.

⁴ Nellemann, C. (Tổng biên tập); Henriksen, R., Kreilhuber, A., Stewart, D., Kotsoyova, M., Raxter, P., Mrema, E., and Barrat, S. (Eds). *Sự trỗi dậy của tội phạm môi trường – Mối đe dọa ngày càng tang đối với hòa bình, phát triển và an ninh và tài nguyên thiên nhiên*. Đánh giá phản ứng nhanh của UNEP-INTERPOL. Chương trình môi trường Liên hợp quốc và phản ứng nhanh RHIPTO –Trung tâm phân tích toàn cầu của Na-uy (2016).

⁵ Nellemann, C. (Tổng biên tập); Henriksen, R., Kreilhuber, A., Stewart, D., Kotsoyova, M., Raxter, P., Mrema, E., and Barrat, S. (Eds). *Sự trỗi dậy của tội phạm môi trường – Mối đe dọa ngày càng tang đối với hòa bình, phát triển và an ninh và tài nguyên thiên nhiên*. Đánh giá phản ứng nhanh của UNEP-INTERPOL. Chương trình môi trường Liên hợp quốc và phản ứng nhanh RHIPTO –Trung tâm phân tích toàn cầu của Na-uy (2016).

⁶ Hội nghị Luân Đôn về buôn bán động vật hoang dã bất hợp pháp (tháng 10 năm 2018): [Tuyên bố](#), cập nhật ngày 28 tháng 1 năm 2019.

⁷ Lindsey, P., G. Balme, M. Becker, C. Begg, C. Bento, C. Bocchino, A. Dickman, R. Diggle, H. Eves, P. Henschel, D. Lewis, K. Marnewick, J. Mattheus, JW McNutt, R. McRobb, N. Midlane, J. Milanzi, R. Morley, M. Murphree, P. Nyoni, V. Opyene, J.

hạ tầng hiện đại và đã phát triển những cách thức buôn lậu hàng hóa phức tạp thông qua các sân bay, cảng và cửa khẩu quốc tế lớn⁸.

Hợp tác chặt chẽ giữa Nam Phi và Việt Nam sẽ giúp hoạt động phòng, chống loại tội phạm này hiệu quả hơn. Hoạt động chia sẻ dữ liệu giữa các cơ quan hải quan tại cảng và sân bay của hai nước sẽ cho phép các lực lượng hải quan dự liệu tốt hơn cách thức và thời điểm các vụ bắt giữ. Tương tự, việc chia sẻ thông tin giữa các lực lượng cảnh sát giúp hồ sơ tội phạm được thiết lập đầy đủ và việc chia sẻ thông tin tài chính/ngân hàng của nghi phạm sẽ hỗ trợ giám sát các hoạt động rửa tiền. Những phương thức hợp tác này sẽ đặc biệt hữu ích trong việc giám sát các công dân Việt Nam tại Nam Phi có liên quan đến hoạt động phạm tội về ĐVHD. Các trại nuôi hổ và sư tử của người Việt Nam ở Nam Phi có dấu hiệu hoạt động phạm tội về ĐVHD, nhưng việc chứng minh các hoạt động này sẽ vô cùng thách thức nếu không có sự hợp tác thực thi pháp luật đầy đủ giữa hai nước. Cuối cùng, sự hợp tác sẽ hỗ trợ chia sẻ bằng chứng về nguồn gốc, chuỗi cung ứng ĐVHD từ việc thu thập và chia sẻ dữ liệu DNA.

Các giao dịch buôn bán trái pháp luật ĐVHD xuyên quốc gia từ Mozambique đến châu Á, với sự tham gia của người Việt

Nhiều bằng chứng cho thấy chuỗi hoạt động buôn bán động vật hoang dã bất hợp pháp đang diễn mạnh mẽ và phức tạp giữa Nam Phi và Việt Nam^{9, 10, 11, 12}. Nam Phi là quốc gia nguồn về sừng tê giác và là quốc gia trung chuyển ngà voi, và một lượng đáng kể sừng tê giác và ngà voi đã được vận chuyển ra khỏi Nam Phi tới các thị trường tiêu thụ cuối cùng tại châu Á bao gồm cả Việt Nam¹³.

Hổ và các động vật hoang dã khác từ các trại nuôi hay ngoài tự nhiên ở Nam Phi trở thành mất xích chính trong thị trường thương mại quốc tế. WCS đã thu thập thông tin về 28 vụ buôn bán động vật hoang dã bất hợp pháp rời khỏi Nam Phi được thực hiện bởi công dân Việt Nam từ năm 2007 đến tháng 8/2021. 15 trong số 28 vụ bắt giữ (54%) được thực hiện ở Nam Phi; 10 vụ bắt giữ (35%) được thực hiện tại Việt Nam; Cơ quan thực thi pháp luật của một số nước trung chuyển cũng bắt giữ 3 vụ việc bao gồm 2 vụ Thổ Nhĩ Kỳ, 1 vụ tại Hồng Kông, Trung Quốc.

Sừng tê giác

Dữ liệu do WCS thu thập cho thấy sừng tê giác là sản phẩm ĐVHD bị buôn bán phổ biến nhất từ Nam Phi về Việt Nam. Trong thời gian này 18 người mang quốc tịch Việt Nam bị bắt giữ, tịch thu 255 sừng, 521,8 kg và ít nhất 10 mặt hàng sừng tê giác. Trong đó, có trường hợp của Nguyễn Mậu Chiến, đối tượng cầm đầu một mạng lưới tội phạm xuyên quốc gia đã bị bắt giữ vào năm 2017 vì vận chuyển, sở hữu 36 kg sừng tê giác, 2 con hổ đông lạnh, ngà voi qua sơ chế và da sư tử để bán tại Việt Nam. Ngay khi dịch Covid bùng phát, giao thương giữa các nước hạn chế, vào ngày 17/7/2021, lực lượng hải quan tại cảng Đà Nẵng, Việt Nam đã bắt

Phadima, N. Purchasing, D. Rentsch, C. Roche, J. Shaw, H. van der Westhuizen, N. Van Vliet và P. Zisadza, [Săn bắn trái phép và buôn bán thịt rừng ở savanna Châu Phi: các xu hướng, tác động và giải pháp để giải quyết vấn nạn này](#).

⁸ Zahler, P., Denier, L., 2017, Con đường tuyệt chủng. Làm thế nào sự bùng nổ trong ngành giao thông của châu Á đe dọa đa dạng sinh học, ở Hillman, JE, châu Á có kết nối lại không? Tiểu luận về Cuộc thi Cơ sở hạ tầng của Châu Á, CSIS

⁹ Milliken, T. và Shaw, J., *Mối liên hệ về buôn bán sừng tê giác giữa Nam Phi - Việt Nam: Một sự kết hợp chết người của các vòng thế chế, các chuyên gia ngành ĐVHD về tham nhũng và các tổ chức tội phạm châu Á*. TRAFFIC, Johannesburg, Nam Phi (2012).

¹⁰ VNS. [Sáu người dân ông Việt Nam bị bắt trong tổ chức buôn bán xương sư tử ở Nam Phi](#). Ngày 29 tháng 11 năm 2018. Truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019.

¹¹ Milliken, T., Underwood, FM, Burn, RW và Sangalaku, L., *Hệ thống thông tin thương mại về voi (ETIS) và buôn bán trái phép ở Ngà voi: Báo cáo về cuộc họp lần thứ 18 của Hội nghị các bên tham gia Công ước*. (2018) CoP18 Tài liệu. 69.3. Phụ lục 1.

¹² Kempton Express. [Gần 1 000 da lừa, 7 da hổ được tìm thấy từ một âm mưu tại Benino](#). Ngày 31 tháng 5 năm 2017. Truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019.

¹³ *Hội nghị chuyên đề châu Phi-châu Á Thái Bình Dương về tăng cường khung pháp luật phòng, chống tội phạm ĐVHD: Báo cáo hội nghị chuyên đề*, Bangkok, 4-5 tháng 7 năm 2017. Lực lượng đặc nhiệm liên cơ quan của Liên hợp quốc về buôn bán trái phép ĐVHD và lâm sản.

giữ hơn 138kg sừng tê giác được khai báo là 'gỗ' cùng 3,1 tấn xương động vật vận chuyển từ Nam Phi¹⁴.

Những vụ bắt giữ quy mô lớn vào năm 2019 cho thấy sừng tê giác tiếp tục bị tuồn ra khỏi từ Nam Phi: trong tháng 1/ 2019, các nhà chức trách ở sân bay OR Tambo của Johannesburg đã thu giữ 116 kg sừng tê giác ở Dubai bao gồm 36 sừng và mảnh sừng¹⁵. Một tháng sau vào tháng 2/2019, hải quan Hồng Kông đã thu giữ 40 kg sừng tê giác từ hai hành khách đi từ Johannesburg đến Thành phố Hồ Chí Minh.¹⁶ Tháng 7/2019, 55 chiếc sừng tê giác nặng trên 125kg giấu trong trong các khối thạch cao đã bị tịch thu tại sân bay quốc tế Nội Bài. Và trong một cuộc truy quét ở Nam Phi vào tháng 11/ 2019, hai người Việt Nam đã bị bắt vì liên quan đến tàng trữ trái phép 100 sừng tê giác và 4 bộ da hổ. Vụ bắt giữ gần đây xảy ra vào tháng 2/2021 tại Sân bay OR Tambo với 18 miếng sừng tê giác trị giá hơn 3 triệu đô la. Đây là vụ bắt giữ lớn thứ 4 do hải quan phát hiện trong vòng 6 tháng. Báo cáo này cho thấy việc buôn bán vẫn chưa dừng lại.

Sừng tê giác đồng thời được chế tác ở Nam Phi thành hình cầu, hạt, hình trụ và các hình dạng khác, để dễ dàng xuất khẩu, điều này được chứng minh thông qua việc phát hiện ra một cơ sở chế biến gần thành phố Johannesburg năm 2017.¹⁷ Ngoài ra, các báo cáo đã chỉ ra rằng có mối liên hệ giữa những kẻ buôn bán sừng tê giác buôn lậu sừng cho thị trường Việt Nam và mạng lưới tội phạm liên quan đến ma túy và hàng giả.¹⁸

Dữ liệu khác cho thấy Nam Phi được ghi nhận là một quốc gia cung ứng số lượng lớn sừng tê giác trái phép: nạn săn trộm gia tăng đáng kể từ năm 2010 và đạt đỉnh vào năm 2014 (ít nhất 1.215 con tê giác đã bị giết để lấy ngà vào năm 2014)¹⁹, sau đó theo xu hướng giảm, trong đó các vụ việc này biến động và gia tăng tại một số tỉnh.²⁰ Mặc dù số lượng các vụ việc có xu hướng giảm, các vụ đột nhập của những kẻ săn trộm vào Vườn quốc gia Kruger về cơ bản vẫn giữ nguyên tỷ lệ trong giai đoạn 2017-2018 (2.620 vụ xâm nhập trong năm 2018, so với 2.662 vụ xâm nhập năm 2017) và các nguồn chỉ giảm trong khoản 56-47% số lượng tê giác của Kruger từ năm 2010.

Số liệu săn bắn tê giác giảm đến 22% so với năm 2019 xuất phát từ ảnh hưởng của đại dịch COVID-19. Tuy nhiên khi những hạn chế được nới lỏng, hoạt động săn bắn ở rừng quốc gia Kruger lại có xu hướng tăng. Từ tháng 1 đến tháng 6/2021, ghi nhận tại đây có 715 hoạt động săn bắt, tăng 3.77% so với cùng kỳ năm 2020, 132 con tê giác bị giết hại để lấy sừng.

Ngà voi

Dữ liệu được WCS thu thập từ năm 2007 đến 2019 chỉ cho thấy 01 vụ bắt giữ ngà voi được giao dịch từ Nam Phi đến Việt Nam.

Quay trở lại năm 2016, báo cáo Hệ thống thông tin thương mại voi (ETIS) do TRAFFIC xây dựng và đưa ra tại CITES COP16²¹ đặt Nam Phi vào các quốc gia Nhóm A, nghĩa là quốc gia 'được quan tâm chính', bị ảnh hưởng nhiều nhất bởi buôn bán ngà voi bất hợp pháp²². Tuy nhiên tại COP 17, Nam Phi được chuyển sang quốc gia Nhóm B, tức là một quốc gia có 'được quan tâm ở nhóm thứ 2' vì ghi nhận Nam Phi không liên quan đến bất kỳ vụ bắt giữ ngà voi

¹⁴ <https://cand.com.vn/Thong-tin-phap-luat/Phat-hien-vu-nhap-sung-te-giac-va-xuong-dong-vat-hoang-da-qua-cang-Tien-Sa-1620715/>

¹⁵ Nam Phi – chó thám tử tìm thấy 116kg sừng tê giác vận chuyển tới Dubai. Ngày 10 tháng 1 năm 2019.

<https://africasustainableconservation.com/2019/01/10/south-africa-sniffer-dog-finds-116kg-of-rhino-horn-bound-for-dubai/>

¹⁶ Hải quan và Thuế Hồng Kông. Hải quan Hồng Kông thu giữ sừng tê giác nghi ngờ. Ngày 14 tháng 2 năm 2019.

https://www.customs.gov.hk/en/publication_press/press/index_id_2451.html

¹⁷ Lực lượng đặc nhiệm vận tải ĐVHD. Cảnh báo ACEP-15082018: Các mẫu sừng tê giác miếng. Ngày 18 tháng 9 năm 2018.

¹⁸ Rademeyer, J. 2016. Điểm bùng phát: Tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia và 'cuộc chiến' chống nạn săn trộm.

¹⁹ USAID, đấu tranh với buôn bán ĐVHD, 2020

²⁰ Sự kiện săn trộm. Nạn săn trộm tê giác ở Nam Phi giai đoạn 1990-2018. <http://www.poachingfacts.com/poaching-statistic/rhino-poaching-statistic>. Truy cập ngày 20 tháng 2 năm 2019

²¹ CoP16 Tài liệu. 53.2.2 (Sửa đổi. 1) <https://cites.org/sites/default/files/eng/cop/16/doc/E-CoP16-53-02-02.pdf>

²² Trước đây được gọi là các Quốc gia quan tâm chính. https://cites.org/eng/prog/niaps/int sinhtion_Carget_A_Parties

quy mô lớn nào kể từ năm 2012²³. Tuy nhiên, báo cáo của COP17 ETIS đã lưu ý rằng Nam Phi có không gửi dữ liệu thu giữ cho ETIS trong những năm gần đây, không cung cấp số liệu giữ lớn tại chính quyền tỉnh.²⁴ Báo cáo của ETIS tại COP17 cũng ghi nhận mối lo ngại ngày càng tăng về số lượng công dân Việt Nam bị bắt giữ hoặc đến từ châu Phi cùng ngà voi, một số người có dấu hiệu thuộc các tổ chức tội phạm hoạt động ở Nam Phi cũng như Angola, Mozambique và Togo. CITES hiện không yêu cầu Nam Phi hoàn thành Kế hoạch hành động ngà voi quốc gia (NIAP). Trong báo cáo mới nhất trước COP18, ETIS khuyến nghị Nam Phi nên được liệt kê tại Nhóm C (bị ảnh hưởng bởi việc buôn bán bất hợp pháp ngà voi)²⁵.

Mặc dù Nam Phi hiện không được coi là nguồn cung cấp ngà voi chính, nhưng đây được coi là nơi tập trung, chế biến (bằng chứng là các vụ bắt giữ ngà voi đã làm được chế tác²⁶) và quốc gia quá cảnh cho ngà voi. Năm 2017, một lô hàng lớn với 2.478 kg ngà voi bị thu giữ tại Việt Nam cho thấy đã đến từ Nam Phi, với hầu hết ngà voi được báo cáo có nguồn gốc từ một quốc gia khác.²⁷ Tuy nhiên kể từ năm 2016, Vườn quốc gia Kruger đã chứng kiến sự gia tăng tỷ lệ voi bị giết bất hợp pháp (PIKE).²⁸ Tổng có 16 con voi đã bị săn trộm tại rừng Kruger trong năm 2020, giảm 48,39% so với 31 con bị giết vào năm 2019.

Loài mèo lớn (sư tử, hổ)

Nam Phi cũng được biết đến với nguồn cung da hổ từ các trại nuôi nhốt. Năm 2017, bảy bộ da hổ được che giấu giữa những bộ da lừa trong một cuộc thu giữ.²⁹ Ngoài ra, một trang trại thuộc là nơi săn hổ sở hữu của người Việt Nam dẫn tới một nhóm lớn buôn bán động vật hoang dã lớn bị cáo buộc.³⁰ Trước các hạn chế thương mại của CITES năm 2016, từ năm 2005-2015, Nam Phi đã xuất khẩu hợp pháp sang Châu Á xương sư tử, móng vuốt, răng, hộp sọ và bộ xương có nguồn gốc từ cả sư tử hoang dã và nuôi nhốt với tổng số ít nhất là 4.296 con sư tử.³¹ Các bộ phận của sư tử buôn bán tại Châu Á được cho rằng nhằm thay thế cho các bộ phận của hổ và các mạng lưới châu Á có liên quan đến việc buôn bán hổ, voi và tê giác cũng đồng thời buôn bán bộ phận của sư tử.³² Dữ liệu được WCS thu thập từ năm 2007 đến 2019 cho thấy 2 vụ bắt giữ các bộ phận cơ thể mèo lớn đến từ Nam Phi (42 xương / cơ thể và 2 da) liên quan đến 7 người quốc tịch Việt Nam. Năm 2018, chính quyền Nam Phi đã bắt giữ một nhóm đối tượng nghi phạm trong nước và Việt Nam sau cuộc đột kích của một cơ sở chế biến một phần sư tử và hổ ở tỉnh phía Tây Bắc của Nam Phi; liên quan đến nhóm này, năm 2019, nhóm đối tượng có 2 người Việt Nam đã bị bắt giữ vì buôn bán vũ khí, đạn được trái phép.³³

Tháng 5/2021, Bộ trưởng Môi trường, Lâm nghiệp và Thủy sản Nam Phi đồng ý khuyến nghị chấm dứt việc chăn nuôi và nuôi nhốt sư tử để thu lợi kinh tế, bao gồm cả việc săn bắt chúng và các hoạt động du lịch của nhóm chuyên gia. Bộ sẽ bắt đầu tham vấn các chuyên gia và

²³ CoP17 Tài liệu. 57.6 (Sửa đổi. 1) <https://cites.org/sites/default/files/eng/cop/17/WorkingDocs/E-CoP17-57-06-R1.pdf>

²⁴ <https://cites.org/sites/default/files/eng/cop/17/WorkingDocs/E-CoP17-57-06-R1.pdf>

²⁵ Milliken, T., Underwood, FM, Burn, RW và Sangalakula, L. (2018) Hệ thống thông tin thương mại voi (ETIS) và buôn bán trái phép ngà voi: Báo cáo về cuộc họp lần thứ 18 của Hội nghị các bên của Công ước. CoP18 Tài liệu. 69.3. Phụ lục 1.

²⁶ Milliken, T., Underwood, FM, Burn, RW và Sangalakula, L. (2018) Hệ thống thông tin thương mại voi (ETIS) và buôn bán trái phép ngà voi: Báo cáo về cuộc họp lần thứ 18 của Hội nghị các bên của Công ước. CoP18 Tài liệu. 69.3. Phụ lục 1.

²⁷ Milliken, T., Underwood, FM, Burn, RW và Sangalakula, L. (2018) Hệ thống thông tin thương mại voi (ETIS) và buôn bán trái phép ngà voi: Báo cáo về cuộc họp lần thứ 18 của Hội nghị các bên của Công ước. CoP18 Tài liệu. 69.3. Phụ lục 1.

²⁸ Ban thư ký CITES. Năm 2019. Báo cáo giám sát việc giết voi bất hợp pháp (MIKE). CoP18 Tài liệu. 69.2

²⁹ Kempton Express. *Gần 1.000 da lừa, 7 da hổ được tìm thấy từ một âm mưu tại Benino*. 31 tháng 5 năm 2017.

<https://kemptonexpress.co.za/149509/nearly-1-000-donkey-skins-7-tiger-skins-found-benoni-plot/>

³⁰ Rademeyer, J. 2016. Điểm bùng phát: Tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia và 'cuộc chiến' chống nạn săn trộm.

³¹ Cơ sở dữ liệu thương mại CITES-WCMC, được trích dẫn theo Cơ quan điều tra môi trường (EIA). Năm 2017. Chia sẻ của Lion: Thương mại của Nam Phi làm tăng nhu cầu đối với các bộ phận và dẫn xuất của hổ

³² The Guardian. Gia đình tội phạm ở trung tâm của mạng lưới buôn bán động vật của châu Á. Ngày 26 tháng 9 năm 2016. <https://www.theguardian.com/envir/2016/sep/26/bach-brothers-elephant-ivory-asias-animal-trafficking-network>.

³³ News24. Đối tượng chính thuộc tổ chức tội phạm về xương sư tử bị cáo buộc tại tòa án sau khi tự nộp mình cho cảnh sát. Ngày 27 tháng 11 năm 2018. <https://www.news24.com/SouthAfrica/News/alleged-key-player-in-lion-bone-syndicate-in-court-after-handing-himself-over-to-police-20181127>

những bên liên quan nhằm soạn thảo chính sách bảo tồn sự đa dạng sinh học trước khi trình lên nội các³⁴.

Khuôn khổ hợp tác và các nỗ lực thực thi pháp luật

Việt Nam đã ký kết Biên bản ghi nhớ về hợp tác bảo tồn và bảo vệ đa dạng sinh với Nam Phi vào năm 2012, có hiệu lực từ năm 2012 – 2017. Kể từ thời điểm ký kết đến tháng 08/2021, Việt Nam đã tiến hành 5 lần bàn giao mẫu vật giám định sừng tê giác với tổng số lượng là 189 mẫu vật từ các vụ bắt giữ, tịch thu tại Việt Nam cho phía Nam Phi nhằm thực hiện giám định, xác định nguồn gốc xuất xứ phục vụ công tác điều tra tội phạm. Lần gần đây nhất, ngày 1/6/2021, Việt Nam tiếp tục bàn giao 56 mẫu tê giác cho đại sứ quán Nam Phi tại Hà Nội để chuyển đến phòng thí nghiệm RhODIS, Nam Phi.

Ngoài ra, Dự thảo Hiệp định tương trợ tư pháp về hình sự (MLAT) giữa Việt Nam và Nam Phi đã được VKSNDTC và Bộ Tư pháp và Xây dựng Hiến pháp Nam Phi đàm phán thành công từ tháng 11/2012. Tiếp theo đó, vào tháng 9/2018, Cơ quan công tố quốc gia Nam Phi và VKSNDTC cũng đã ký một biên bản ghi nhớ về phòng, chống tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia và thực hiện nhanh chóng có hiệu quả các yêu cầu tương trợ tư pháp trong lĩnh vực hình sự. Đồng thời, hai nước thống nhất phối hợp thúc đẩy hoàn thành việc ký kết dự thảo Hiệp định vào cuối năm 2019. Hiệp định hứa hẹn sẽ giúp cải thiện việc trao đổi thông tin tình báo giữa các cơ quan thực thi pháp luật, góp phần đẩy nhanh quá trình truy tố, xử lý tội phạm. Hiệp định đồng thời cho phép các công tố viên và các cơ quan tư pháp phối hợp tốt hơn trong các vấn đề liên quan đến truy tố và trao đổi bằng chứng tội phạm. Tuy nhiên, tính đến thời điểm hiện nay, Hiệp định này vẫn chưa được ký kết như đã dự kiến.

Mặc dù các nỗ lực đã được thực hiện để cải thiện các khung pháp luật liên quan đến chống buôn bán trái pháp luật ĐVHD, xây dựng các thỏa thuận chung (MLAT và Hiệp ước về phòng chống tội phạm) và phát triển các tài liệu chính sách hướng dẫn (như Chiến lược quốc gia của Nam Phi trong phòng, chống buôn bán trái pháp luật ĐVHD), thực thi pháp luật chống lại ĐVHD tội phạm ở Nam Phi và Việt Nam vẫn còn hạn chế và nạn buôn bán ĐVHD giữa hai nước vẫn tiếp diễn.

Việt Nam hiện đã trở thành điểm đến hàng đầu của thế giới về ngà voi, vượt qua Trung Quốc. Kể từ năm 2004, Việt Nam ghi nhận 38 vụ thu giữ ngà voi quy mô lớn (trên 500kg), chiếm 22% các vụ thu giữ trên toàn thế giới. Một vụ bắt giữ dẫn đến án tù và một vụ khác áp dụng án treo, nhưng không có thông tin kết án nào được công khai cho 36 trường hợp khác. Việc thực thi pháp luật thường dừng lại ở mức độ bắt giữ và thiếu các chế tài trừng phạt nghiêm minh. Tăng cường tính minh bạch là điều cần thiết để các biện pháp răn đe thích đáng được thực hiện đối với các tội phạm tiềm năng. Những kẻ buôn người ngày càng thích Việt Nam như một quốc gia quá cảnh và đích đến do thực thi pháp luật yếu và tham nhũng³⁵.

Ngoài việc chia sẻ dữ liệu tội phạm nhằm thúc đẩy truy tố, Việt Nam cần chia sẻ tốt hơn các mẫu sừng tê giác với Nam Phi cho các hoạt động giám định. Giám định sừng tê giác là một yêu cầu đối với các bên ký kết CITES như Việt Nam.

Trong những năm gần đây, Việt Nam đã chứng tỏ các nỗ lực trong việc kết án hành vi buôn bán sừng tê giác, với các bản án từ 2008 đến 2019, các mức xử phạt tù dao động từ 9 tháng đến 16 năm³⁶. Tại Nam Phi, xuyên suốt 31 bản án liên quan đến sừng tê giác từ năm 2006 đến 2019, mức án tù dao động từ 1 năm đến 58 năm và mức phạt dao động từ 6.000 ZAR (418 USD) đến 1,2 triệu ZAR (83,513 USD)³⁷. Những bản án như vậy, nếu được áp dụng

³⁴ <https://www.giaoduc.edu.vn/nam-phi-se-cam-nuoi-su-tu-de-san-ban.htm>

³⁵ [Cơ quan điều tra môi trường, các vụ bắt giữ thương mại bất hợp pháp: Ngà voi quy mô lớn](#). Truy cập ngày 17 tháng 1 năm 2020.

³⁶ [Cơ quan điều tra môi trường, các vụ bắt giữ thương mại bất hợp pháp: Sừng tê giác](#). Truy cập ngày 17 tháng 1 năm 2020.

³⁷ [Cơ quan điều tra môi trường, các vụ bắt giữ thương mại bất hợp pháp: Sừng tê giác](#). Truy cập ngày 17 tháng 1 năm 2020.

Tháng 9/2021

nhất quán hơn với quan điểm khách quan đối với các mối quan hệ chính trị của bị cáo, có thể mang lại sức răn đe mạnh mẽ.

2. Truyền thống pháp luật và nguồn của luật, cơ cấu và thẩm quyền của các cơ quan hành pháp, lập pháp và tư pháp ở Nam Phi và Việt Nam

Nam Phi

Nam Phi có thể chế dân chủ lập hiến với hệ thống chính quyền ba cấp. Nam Phi có 9 tỉnh: Đông Cape, Free State, Gauteng, KwaZulu-Natal, Limpopo, Mpumalanga, Bắc Cape, Tây Bắc và Tây Cape. Các cấp chính quyền quốc gia, tỉnh và địa phương đều có thẩm quyền lập pháp và hành pháp trong quyền hạn của họ và được định nghĩa trong Hiến pháp là "riêng biệt, phụ thuộc và liên quan đến nhau".³⁸

Truyền thống pháp lý, nguồn của luật: Hệ thống pháp luật của Nam Phi là sự kết hợp của luật thành văn (Hiến pháp, Đạo luật của Quốc hội và các quy định của chính phủ), tiền lệ pháp (quyết định của tòa án và cơ quan tư pháp), tập quán pháp, luật quốc tế và học thuyết của các luật gia có trình độ cao³⁹. Đây là sự kết hợp của truyền thống pháp lý từ thông luật của Anh và luật dân sự - Hà Lan và tập quán pháp của người dân bản địa Châu Phi.

Cơ cấu tổ chức bộ máy nhà nước: Hiến pháp năm 1996 được coi là luật tối cao của đất nước và ràng buộc tất cả các cơ quan lập pháp, hành pháp và tư pháp ở tất cả các cấp chính quyền.⁴⁰ Hiến pháp quy định các cơ cấu, quyền hạn và chức năng của các hệ thống Hành pháp, Lập pháp và Tư pháp.

Cơ quan lập pháp của Nam Phi là Nghị viện, là cơ quan lưỡng viện bao gồm Quốc hội và Hội đồng quốc gia cấp tỉnh (NCOP). Các cơ quan lập pháp xây dựng, tranh luận và thông qua, sửa đổi hoặc bác bỏ luật (trừ các dự thảo luật về tiền). Hệ thống lập pháp cung cấp một diễn đàn trong đó công chúng có thể tham gia vào các vấn đề và theo dõi hoạt động thực thi pháp luật của các cơ quan hành pháp. Các thành viên của Nghị viện bầu Tổng thống trong số các thành viên của họ. Các thành viên của NCOP được bầu bởi các tỉnh và được ủy quyền đại diện cho tỉnh đảm bảo lợi ích của người dân được bảo vệ tại phạm vi quốc gia. NCOP phải có được sự ủy nhiệm từ các tỉnh trước khi có thể đưa ra quyết định về các vấn đề chính sách nhất định. Tuy nhiên, tại Nam Phi, các cơ quan lập pháp cấp tỉnh chịu trách nhiệm thông qua luật cho tỉnh của mình dù Nam Phi có một chế độ lập pháp quốc gia mạnh mẽ. Việc này dẫn đến sự thiếu đồng bộ trong luật pháp của nhiều tỉnh. Các tỉnh chịu trách nhiệm thực thi pháp luật các quy định của mình, và việc này cho thấy sự khác biệt lớn về năng lực thực thi giữa các tỉnh. Trong bối cảnh bảo tồn ĐVHD, nguy cơ là tội phạm ĐVHD có thể lựa chọn xâm nhập vào các tỉnh yếu hơn để khai thác ĐVHD của đất nước⁴¹.

Cơ quan hành pháp của Nam Phi bao gồm Văn phòng Tổng thống và Nội các gồm Tổng thống (người đứng đầu Nhà nước và Chính phủ, người lãnh đạo Nội các), Phó Tổng thống (Lãnh đạo công việc của Chính phủ tại Quốc hội) và các Bộ trưởng⁴². Các cơ quan hành pháp điều hành đất nước theo các quy định của Hiến pháp. Các cơ quan này thực thi pháp luật, xây dựng và thực hiện chính sách, chỉ đạo và điều phối công việc của các cơ quan chính phủ, chuẩn bị và khởi xướng luật pháp, thực hiện các chức năng khác theo yêu cầu của Hiến pháp hoặc quy định pháp luật. Cơ quan hành pháp không có thẩm quyền thông qua luật nhưng có thể đề xuất các bộ luật mới hay đề xuất thay đổi luật hiện hành để Cơ quan lập pháp xem xét.

³⁸ Chính phủ Nam Phi, [Cơ cấu và chức năng của chính phủ Nam Phi](#), truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019,

³⁹ GlobalLex, [Nghiên cứu Luật Nam Phi](#), Xuất bản tháng 3 năm 2018, Truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019.

⁴⁰ Niên giám Nam Phi 2017/18, [Hệ thống Chính phủ](#).

⁴¹ DLA Piper, *Đe dọa vô hại: Liệu pháp luật có chống lại buôn bán động vật hoang dã bất hợp pháp? Một đánh giá về các phương pháp lập pháp và tư pháp trong mười lăm khu vực tài phán* (London, tháng 5 năm 2015).

⁴² Chính phủ Nam Phi, [Cơ quan hành pháp](#), truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019.

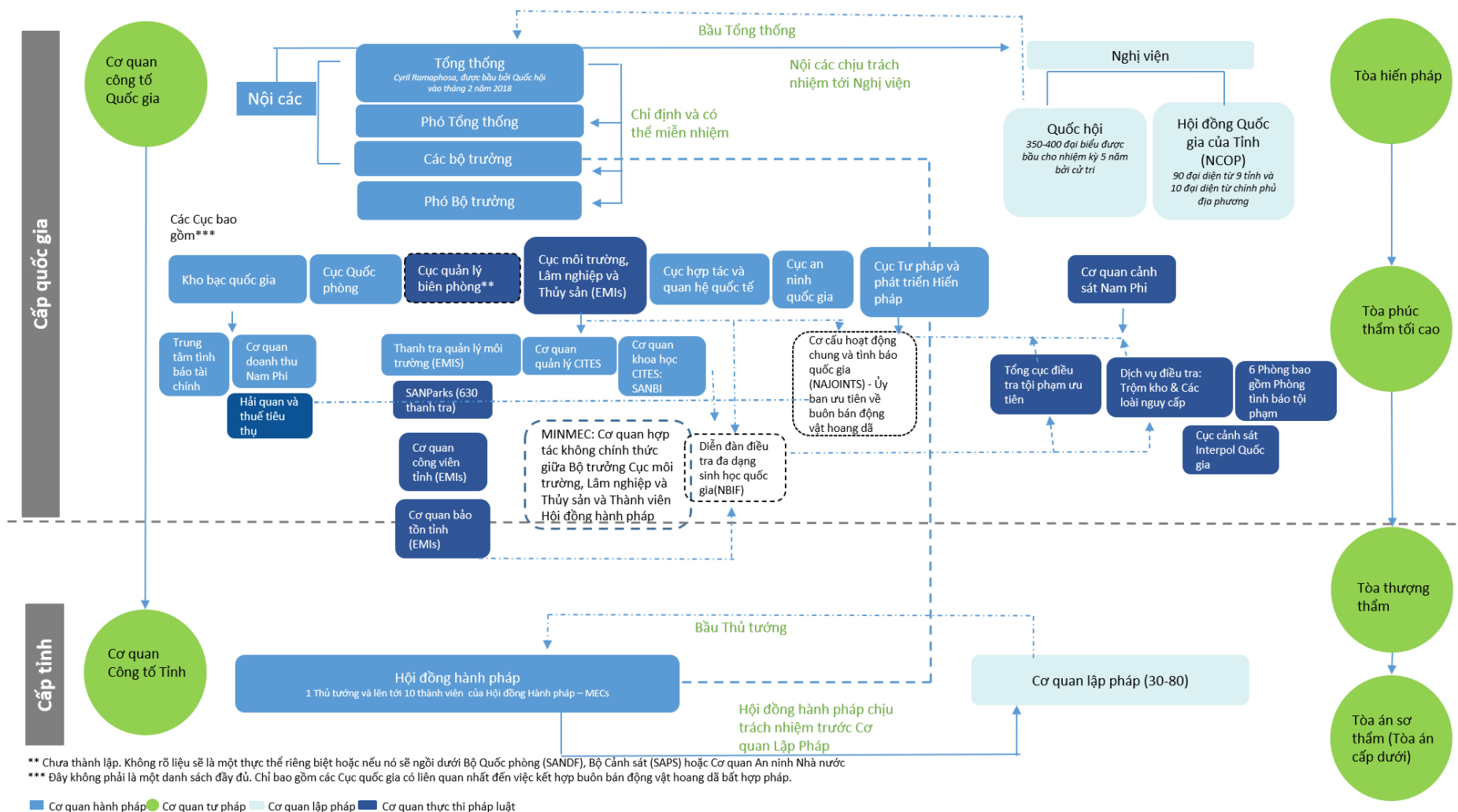
Cơ quan *tư pháp* ở Nam Phi với các tòa án nơi đảm bảo tính độc lập và chỉ tuân theo Hiến pháp và pháp luật⁴³. Tòa án có thẩm quyền tuyên bố bất kỳ luật hoặc hành vi nào không phù hợp với Hiến pháp và xây dựng Hệ thống thông luật phù hợp với các giá trị của Hiến pháp, tinh thần và mục đích của Dự luật về Quyền. Chỉ có Tòa Hiến pháp mới có thẩm quyền để đưa ra kết luận cuối cùng có tính thi hành về tính hợp hiến của pháp luật quốc gia hay tỉnh.

Viện Công tố Nam Phi bao gồm Viện Công tố quốc gia và các Viện công tố tại các Tòa án cấp cao, được thành lập bởi Nghị viện với địa vị pháp lý độc lập; có nhiệm vụ chỉ tuân theo pháp luật, tiến hành các thủ tục tố tụng hình sự thay mặt Nhà nước, thực hiện bất kỳ chức năng cần thiết nào để tiến hành các thủ tục tố tụng hình sự như quyết định việc truy tố hay không truy tố một người; chấm dứt các thủ tục tố tụng hình sự⁴⁴.

⁴³ Chính phủ Nam Phi, [Hiến pháp Cộng hòa Nam Phi, 1996 - Chương 8: Tòa án và Hành chính tư pháp](#), Truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019.

⁴⁴ <https://kiemsat.vn/tim-hieu-co-cau-to-chuc-vien-cong-to-cong-hoa-nam-phi-50878.html>

Hình 1: Hệ thống quản trị của Nam Phi về bảo vệ ĐVHD

Việt Nam

Việt Nam là một quốc gia theo chế độ xã hội chủ nghĩa, nước Cộng hoà Xã hội chủ nghĩa Việt Nam là nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, quyền lực nhà nước là thống nhất, có sự phân công, phối hợp, kiểm soát giữa các cơ quan nhà nước trong việc thực hiện các quyền lập pháp, hành pháp, tư pháp. Đảng Cộng sản Việt Nam là lực lượng lãnh đạo Nhà nước và xã hội, hoạt động trong khuôn khổ Hiến pháp và pháp luật.⁴⁵

Truyền thống pháp luật, nguồn của luật: Việt Nam thuộc hệ thống Civil Law, trong những năm gần đây, hệ thống pháp luật Việt Nam đang trong quá trình chuyển đổi, hoàn thiện. Việt Nam đang xây dựng thể chế cho nền kinh tế dựa trên thị trường thành công⁴⁶, và thúc đẩy cấy ghép pháp luật một cách đáng kể trong những năm gần đây. Chẳng hạn, mặc dù hệ thống luật pháp dựa trên hệ thống Civil Law, Việt Nam đã coi án lệ là một nguồn pháp luật như một cách để giải quyết các lỗ hổng pháp luật⁴⁷. Án lệ thiết lập các quy tắc mà các thẩm phán cần phải tuân theo khi giải quyết các trường hợp tương tự. Án lệ vô cùng hữu ích để làm rõ sự mơ hồ trong việc áp dụng luật pháp và chỉ có thể được phát triển dựa trên phán quyết trước đó. Kể từ tháng 4 năm 2016, Tòa án nhân dân tối cao tại Việt Nam đã ban hành 43 án lệ, trong đó có 07 vụ án hình sự⁴⁸. Tuy nhiên, vào thời điểm xây dựng báo cáo này, không có án lệ nào trong số này liên quan đến buôn bán ĐVHD.

Cơ cấu tổ chức bộ máy nhà nước:

(i) Quốc hội là cơ quan đại biểu cao nhất của nhân dân, cơ quan quyền lực nhà nước cao nhất, Quốc hội có nhiệm vụ, quyền hạn làm Hiến pháp và sửa đổi Hiến pháp; làm luật và sửa đổi luật. Quốc hội quyết định mục tiêu, chỉ tiêu, chính sách, nhiệm vụ cơ bản phát triển kinh tế - xã hội của đất nước; thực hiện quyền giám sát tối cao việc tuân theo Hiến pháp, luật và nghị quyết của Quốc hội...

(ii) Chủ tịch nước là người đứng đầu đất nước về đối nội và đối ngoại, được Quốc Hội bầu ra. Chủ tịch nước là người đứng đầu Nhà nước, thay mặt nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam về đối nội và đối ngoại. Chủ tịch nước do Quốc hội bầu trong số đại biểu Quốc hội, Chủ tịch nước chịu trách nhiệm và báo cáo công tác trước Quốc hội.

(iii) Chính phủ là cơ quan hành chính nhà nước cao nhất của Việt Nam, thực hiện quyền hành pháp, là cơ quan chấp hành của Quốc hội. Chính phủ chịu trách nhiệm trước Quốc hội và báo cáo công tác trước Quốc hội, Ủy ban thường vụ Quốc hội, Chủ tịch nước. Chính phủ gồm Thủ tướng Chính phủ, các Phó Thủ tướng Chính phủ, các Bộ trưởng và Thủ trưởng cơ quan ngang bộ. Cơ cấu, số lượng thành viên Chính phủ do Quốc hội quyết định. Thủ tướng Chính phủ là người đứng đầu Chính phủ, do Quốc hội bầu trong số đại biểu Quốc hội,

Chính phủ tổ chức thi hành Hiến pháp, luật, nghị quyết của Quốc hội, pháp lệnh, nghị quyết của Ủy ban thường vụ Quốc hội, lệnh, quyết định của Chủ tịch nước. Chính phủ thống nhất quản lý về kinh tế, văn hóa, xã hội, giáo dục, y tế, khoa học, công nghệ, môi trường, thông tin, truyền thông, đối ngoại, quốc phòng, an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội và thực hiện các nhiệm vụ quyền hạn khác.

(iv) Tòa án nhân dân là cơ quan xét xử của nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam, thực hiện quyền tư pháp, Tòa án nhân dân gồm Tòa án nhân dân tối cao và các Tòa án khác do luật định.

⁴⁵ Điều 2, Điều 4 của Hiến pháp Việt Nam 2013

⁴⁶ Bộ TNMT và UNODC, *Báo cáo nghiên cứu quốc gia về tội phạm môi trường trong luật hình sự của Việt Nam - Tình hình thực tế và định hướng cải tiến lập pháp*, Hà Nội, 2014

⁴⁷ Nghị quyết số 03/2015 / NQ-HĐTP ngày 28 tháng 10 năm 2015 lần đầu tiên thừa nhận việc sử dụng các tiền lệ tư pháp trong xét xử tố tụng. Điều 8 giới thiệu khái niệm về stare decisis, trong đó các quyết định tiền lệ phải được tôn trọng trong các trường hợp liên quan đến một sự kiện tương đồng.

⁴⁸ <https://anle.toaan.gov.vn/webcenter/portal/anle/home>

(v) Viện kiểm sát nhân dân là cơ quan thực hành quyền công tố, kiểm sát hoạt động tư pháp. Viện kiểm sát nhân dân gồm Viện kiểm sát nhân dân tối cao và các Viện kiểm sát khác do luật định. Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao chịu trách nhiệm và báo cáo công tác trước Quốc hội; trong thời gian Quốc hội không họp, chịu trách nhiệm và báo cáo công tác trước Ủy ban thường vụ Quốc hội, Chủ tịch nước.

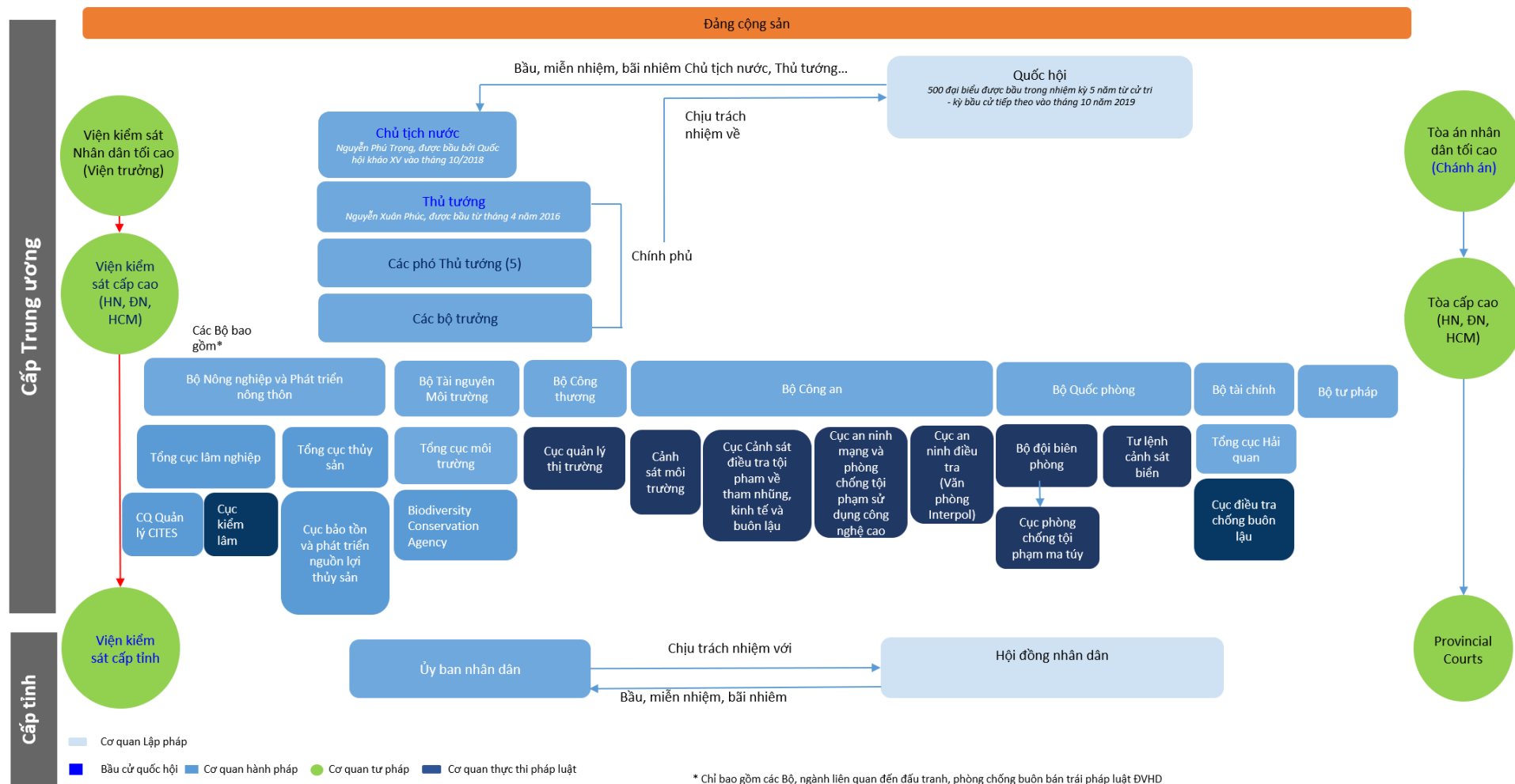
(vi) Chính quyền địa phương

Các đơn vị hành chính của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam được phân định như sau: Nước chia thành tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương; Tỉnh chia thành huyện, thị xã và thành phố thuộc tỉnh; thành phố trực thuộc trung ương chia thành quận, huyện, thị xã và đơn vị hành chính tương đương;

Huyện chia thành xã, thị trấn; thị xã và thành phố thuộc tỉnh chia thành phường và xã; quận chia thành phường. Đơn vị hành chính - kinh tế đặc biệt do Quốc hội thành lập.

Chính quyền địa phương được tổ chức ở các đơn vị hành chính của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Các cấp chính quyền địa phương gồm có Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân được tổ chức phù hợp với đặc điểm nông thôn, đô thị, hải đảo, đơn vị hành chính - kinh tế đặc biệt do luật định.

Hình 2: Hệ thống quản trị của Việt Nam về bảo vệ ĐVHĐ

3. Khung pháp luật về phòng, chống tội phạm ĐVHD xuyên quốc gia ở Nam Phi và Việt Nam

Khung pháp luật quốc tế về phòng, chống tội phạm ĐVHD xuyên quốc gia

Hiệp định đa phương về môi trường

Nam Phi và Việt Nam tham gia các hiệp định đa phương có liên quan đến bảo tồn và thương mại ĐVHD bao gồm: Công ước về buôn bán quốc tế các loài động vật và thực vật hoang dã nguy cấp (Công ước CITES), (Nam Phi là thành viên thứ 15, hiệu lực tháng 10/1975; Việt Nam là thành viên thứ 121, hiệu lực tháng 4/1994); và Công ước về Đa dạng sinh học (Công ước CBD), có hiệu lực tại Nam Phi vào tháng 1 năm 1996 và tại Việt Nam vào tháng 2 năm 1995.

Các hiệp định đa phương hướng tới đấu tranh phòng, chống tội phạm ĐVHD xuyên quốc gia
Buôn bán ĐVHD là một tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia có liên quan chặt chẽ với các tội phạm khác như tham nhũng và rửa tiền. Nam Phi và Việt Nam là thành viên của các hiệp ước đa phương được tạo ra với nghĩa vụ hợp tác trong các vấn đề hình sự và cung cấp cho các quốc gia cơ chế hợp tác sâu, rộng để phòng, chống các tội phạm nghiêm trọng xuyên quốc gia và liên quan đến các nhóm tội phạm có tổ chức, như tội phạm ĐVHD. Các thỏa thuận này bao gồm Công ước Liên hợp quốc về chống tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia (UNTOC) năm 2000 được phê chuẩn tại Nam Phi vào năm 2004 và Việt Nam năm 2012, và Công ước Liên hợp quốc về chống tham nhũng (UNCAC) năm 2003 được phê chuẩn tại Nam Phi năm 2004 và Việt Nam năm 2009. Các hiệp ước cũng khuyến khích các biện pháp hợp tác rộng nhất đối với các hoạt động tương trợ tư pháp (MLA).

Nam Phi cũng là thành viên của Cộng đồng phát triển Nam Phi (SADC), một tổ chức liên chính phủ với mục tiêu là "thúc đẩy tăng trưởng kinh tế bền vững và công bằng và phát triển kinh tế xã hội thông qua hợp tác và hội nhập sâu sắc hơn, quản trị tốt và hòa bình và an ninh lâu dài giữa 15 quốc gia thành viên Nam Phi".⁴⁹ Các nghị định thư SADC là các công cụ pháp lý cung cấp các quy trình và thực hành về các vấn đề khác nhau, bao gồm cả lĩnh vực bảo tồn ĐVHD và thực thi pháp luật⁵⁰, đồng thời đề cập đến các vấn đề liên quan như tương trợ tư pháp trong lĩnh vực hình sự⁵¹, giải quyết nạn tham nhũng⁵², chống buôn bán ma túy bất hợp pháp⁵³ và kiểm soát vũ khí⁵⁴, dẫn độ⁵⁵, hợp tác chính trị, quốc phòng và an ninh⁵⁶, về các tòa án và quy tắc của chúng⁵⁷. SADC hợp để điều phối các vị trí của họ trong các cuộc họp, ví dụ về buôn bán ngà voi cho Hội nghị các bên tham gia Công ước CITES 18 (CITES COP18)⁵⁸.

Tương trợ tư pháp về các vấn đề hình sự (bao gồm cả tội phạm ĐVHD)

Đến nay, Việt Nam đã ký kết MLAT song phương với 23 quốc gia bao gồm Tiệp Khắc (1984), Bulgaria (1987), Cuba (1984), Ba Lan (1993), Nga (1998), Trung Quốc (1998), Ucraina (2000), Mông Cổ (2000), Belarus (2000), Triều Tiên (2002), Hàn Quốc (2005), Ấn Độ (2007), Anh & Bắc Ai len (2009), Algeria (2010), Indonesia (2013), Úc (2014), Pháp (2016), Tây Ban Nha (2015), Hungary (1985 và 2016), Campuchia (2016), Cadacxtan (2017), Cu Ba (2018), Mozambique (2018), Lào (1998&2020). Việt Nam hiện đang xây dựng MLAT với Nam Phi.

⁴⁹Cộng đồng phát triển Nam Phi, [SADC sự kiện & số liệu](#), truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019

⁵⁰ [Nghị định thư SADC về bảo tồn động vật hoang dã và thực thi pháp luật](#) (1999)

⁵¹ [Nghị định thư SADC về Tương trợ tư pháp về các vấn đề hình sự](#) (2002)

⁵² [Nghị định thư SADC chống tham nhũng](#) (2001)

⁵³ [Nghị định thư SADC về chống buôn bán ma túy bất hợp pháp](#) (1996)

⁵⁴ [Nghị định thư SADC về kiểm soát vũ khí, đạn dược và các vật liệu khác](#) (2001)

⁵⁵ [Nghị định thư SADC về dẫn độ](#) (2002)

⁵⁶ [Nghị định thư SADC về chính trị, quốc phòng và an ninh](#) (2001)

⁵⁷ [Nghị định thư SADC về tòa án và các quy tắc của nó](#) (2000)

⁵⁸ <https://www.sadc.int/news-events/news/joint-meeting-sadc-Manageers-responsible-envir-and-natural-resours-fisheries-and-aquestation-and-tourism/>

Trong trường hợp không có hiệp ước nào có hiệu lực, tương trợ tư pháp có thể được thực hiện theo nguyên tắc có đi có lại⁵⁹.

Cơ sở pháp lý cho hợp tác quốc tế trong các vấn đề hình sự ở Việt Nam dựa trên Bộ luật Tố tụng Hình sự năm 2015 và Luật Tương trợ tư pháp năm 2007. Việt Nam không sử dụng các công ước quốc tế như UNCAC làm cơ sở pháp lý cho các tương trợ tư pháp, vì các điều khoản này được coi là không tự có hiệu lực thi hành⁶⁰. Việc không có tội phạm kép là căn cứ bắt buộc để từ chối các yêu cầu Tương trợ tư pháp tại Việt Nam, mặc dù Việt Nam có thể cung cấp thông tin cho các hành vi không bị hình sự hóa theo luật pháp Việt Nam cho các thiết chế hình cảnh quốc tế như INTERPOL hoặc ASEANAPOL⁶¹.

Nam Phi đã ký Hiệp định tương trợ tư pháp song phương về các vấn đề hình sự với 10 quốc gia⁶², bao gồm Algeria (phê chuẩn năm 2002 nhưng chưa có hiệu lực), Argentina (2007, có hiệu lực vào năm 2015), Canada (2001, có hiệu lực vào năm 2001), Trung Quốc (2003, có hiệu lực vào năm 2004), Ai Cập (2002, có hiệu lực vào năm 2003), Pháp (2000, có hiệu lực vào năm 2004), Ấn Độ (2004, có hiệu lực vào năm 2005), Lesentine (2001, có hiệu lực vào năm 2003), Nigeria (phê chuẩn năm 2002 nhưng không chưa có hiệu lực) và Hoa Kỳ (2000, có hiệu lực vào năm 2001). Nam Phi hiện đang phát triển Hiệp định tương trợ tư pháp với Việt Nam và Mozambique⁶³.

Năm 1998, Nam Phi ban hành luật để nội luật hóa Kế hoạch Harare của Khối thịnh vượng chung về Tương trợ tư pháp vào khuôn khổ pháp luật quốc gia. Chương trình này dựa trên việc các quốc gia ban hành luật pháp trong nước nhằm cho phép hỗ trợ trong các vấn đề hình sự. Đạo luật các vấn đề hình sự năm 1996 (ICCM)⁶⁴ quy định tương trợ tư pháp giữa Nam Phi và các quốc gia nước ngoài trong hoạt động hợp tác quốc tế của Nam Phi. Trong trường hợp không có thỏa thuận song phương, các điều khoản của ICCM sẽ được áp dụng và Nam Phi không yêu cầu một thỏa thuận bổ sung nào được ký kết với quốc gia nước ngoài để tiến hành tương trợ tư pháp. ICCM nhằm mục đích tạo điều kiện cung cấp chứng cứ, thi hành án trong các vụ án hình sự, tịch thu và chuyển tài sản do phạm tội mà có^{65,66}. Tội phạm kép hay bảo mật ngân hàng không phải là điều kiện tiên quyết để cung cấp hỗ trợ hay căn cứ để từ chối yêu cầu⁶⁷.

Thêm vào đó, Nam Phi không yêu cầu bất kỳ thỏa thuận gì để thực hiện các hợp tác giữa cảnh sát với cảnh sát. Theo báo cáo năm 2012 của UNODC, Sở Cảnh sát Nam Phi đã thực hiện khoảng 30 thỏa thuận hợp tác vào năm 2012. Các kỹ thuật điều tra đặc biệt, bao gồm giám sát điện tử, giám sát hình ảnh và các hoạt động bí mật, đã được sử dụng thành công trong phòng, chống tham nhũng và rửa tiền⁶⁸. Nam Phi không cần bất kỳ thỏa thuận cụ thể

⁵⁹ Nhóm đánh giá thực hiện của Liên hợp quốc, Tóm tắt điều hành, Lưu ý của Ban thư ký, [Đánh giá về việc thực hiện của UNCAC của Việt Nam](#), Nhóm đánh giá thực hiện, Phiên họp thứ ba đầu tiên, Vienna, 14-16 tháng 11 năm 2012.

⁶⁰ UNODC, [Báo cáo đánh giá quốc gia](#), Đánh giá của Lebanon và Ý về việc Việt Nam thực hiện các điều 15 - 42 của Chương III. Hình sự hóa và thực thi pháp luật của người Viking và các điều 44 - 50 của Chương IV. Hợp tác quốc tế của người Việt Nam của Công ước Liên hợp quốc về chống tham nhũng cho chu kỳ rà soát 2011 - 2012, tháng 11 năm 2014.

⁶¹ UNODC, [Báo cáo đánh giá quốc gia](#), Đánh giá của Lebanon và Ý về việc Việt Nam thực hiện các điều 15 - 42 của Chương III. Hình sự hóa và thực thi pháp luật của người Viking và các điều 44 - 50 của Chương IV. Hợp tác quốc tế của người Việt Nam của Công ước Liên hợp quốc về chống tham nhũng cho chu kỳ rà soát 2011 - 2012, tháng 11 năm 2014.

⁶² Bộ Tư pháp và Phát triển Hiến pháp của Nam Phi, Nghĩa vụ pháp lý quốc tế, Hiệp định về [dẫn độ và tương trợ tư pháp về vấn đề hình sự](#). Truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019.

⁶³ Cục Quản lý Quốc gia về Khu vực Bảo tồn (ANAC), [Báo cáo Tiến độ của Kế hoạch Hành động Quốc gia về Ngà voi và Tê giác \(NIRAP\)](#), chuẩn bị cho cuộc họp lần thứ 70 của Ủy ban Thường vụ Công ước 01-05 tháng 10 năm 2018, Thời gian báo cáo: 15 tháng 8 năm 2017 - 30 tháng 6 năm 2018, SC70 Tài liệu.27.4, Phụ lục 16, ngày 29 tháng 6 năm 2018.

⁶⁴ [Hợp tác quốc tế trong Đạo luật các vấn đề hình sự 75 năm 1996](#), ICCM nên được đọc với Đạo luật phòng chống tội phạm có tổ chức 121 năm 1998, nhằm mục đích trấn áp tội ác, tài trợ cho khủng bố và rửa tiền ở Nam Phi và nước ngoài.

⁶⁵ Watney, M., [Một quan điểm của Nam Phi về Tương trợ tư pháp và dẫn độ trong thế giới toàn cầu hóa](#), Tạp chí Luật điện tử Potchefstroom, 2012 Vol. 15 số 2.

⁶⁶ Nhóm đánh giá thực hiện của Liên hợp quốc, Tóm tắt điều hành, Lưu ý của Ban thư ký, [Đánh giá về việc thực hiện UNCAC của Nam Phi](#), Nhóm đánh giá thực hiện, Phiên họp thứ tư, Vienna, 27-31 tháng 5 năm 2013.

⁶⁷ Nhóm đánh giá thực hiện của Liên hợp quốc, Tóm tắt điều hành, Lưu ý của Ban thư ký, [Đánh giá về việc thực hiện UNCAC của Nam Phi](#), Nhóm đánh giá thực hiện, Phiên họp thứ tư, Vienna, 27-31 tháng 5 năm 2013.

⁶⁸ Nhóm đánh giá thực hiện của Liên hợp quốc, Tóm tắt điều hành, Lưu ý của Ban thư ký, [Đánh giá về việc thực hiện UNCAC của Nam Phi](#), Nhóm đánh giá thực hiện, Phiên họp thứ tư, Vienna, 27-31 tháng 5 năm 2013.

để sử dụng kỹ thuật điều tra đặc biệt này. Tuy nhiên, trong một số trường hợp các hỗ trợ từ Nam Phi còn chậm trễ do thiếu các thỏa thuận trước đó về cơ chế quản lý chi phí phát sinh từ những yêu cầu này^{69,70}.

Khung pháp luật trong nước về phòng, chống tội phạm ĐVHD – Nam Phi

Ở mức độ chính sách (không ràng buộc), Nam Phi nhận thấy rằng tình trạng buôn bán ĐVHD đã trở thành mối đe dọa tới an ninh quốc gia nước này, các cơ quan thực thi pháp luật và bảo tồn ĐVHD của Nam Phi đã xây dựng Dự thảo Chiến lược quốc gia nhằm phòng, chống buôn bán ĐVHD vào năm 2017⁷¹. Dự thảo chiến lược bao gồm ba mục tiêu chính:

- Toàn bộ chính phủ và xã hội hỗ trợ cải thiện công tác thực thi pháp luật để hoạt động điều tra, truy tố và xét xử được thực hiện hiệu quả hơn và buôn bán ĐVHD được coi là hình thức tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia;
- Tăng cường năng lực của chính phủ trong việc phát hiện, ngăn chặn và phòng, chống buôn bán ĐVHD ở Nam Phi;
- Tăng cường các hoạt động phối hợp và hợp tác cấp quốc gia, khu vực và quốc tế trong thực thi pháp luật trong việc chống buôn bán ĐVHD. Điều này bao gồm các biện pháp như xây dựng thỏa thuận với chính phủ Mozambique để đánh giá khả năng thực thi pháp luật, chiến thuật và hoạt động tình báo tại biên giới Nam Phi-Mozambique; hoặc xây dựng các thỏa thuận với chính phủ Trung Quốc và Việt Nam, trong đó đánh giá khả năng thực thi pháp luật, chiến thuật và các hoạt động tình báo. Điều này nên bao gồm việc chia sẻ thông tin tình báo về các tổ chức buôn lậu hoạt động ở các quốc gia liên quan để tăng khả năng phát hiện và truy tố các tổ chức đó.

Về mặt luật pháp và các quy định (mang tính ràng buộc), Nam Phi có luật về ĐVHD được coi là đáp ứng cả bốn yêu cầu để thực thi hiệu quả Công ước CITES (Loại 1 trong Dự án Pháp luật Quốc gia của Công ước)^{72,73}. Các quy định này bao gồm Đạo luật đa dạng sinh học và quản lý môi trường quốc gia (Đạo luật số 10 năm 2004) (NEMBA), được ban hành năm 2004 và là luật chính của Nam Phi về ĐVHD, cung cấp khuôn khổ cho công tác bảo vệ ĐVHD tại Nam Phi. Luật này quy định việc bảo vệ các loài và hệ sinh thái được thực hiện dưới bởi các bảo vệ quốc gia; việc sử dụng bền vững tài nguyên sinh vật bản địa; chia sẻ công bằng và đồng đều các lợi ích phát sinh từ việc thương mại hóa các nguồn này; việc thành lập và chức năng của Viện đa dạng sinh học quốc gia Nam Phi; và các vấn đề liên quan khác.

NEMBA được thực thi bởi một chuỗi các văn bản hướng dẫn như Quy định về các loài bị đe dọa hoặc bảo vệ năm 2015 (sửa đổi năm 2017) (hay còn gọi là Quy định ToPs), quy định này thiết lập danh sách các loài bị đe dọa hoặc cần bảo vệ cấp quốc gia hay Quy định CITES 2010 của Bộ Tài nguyên Nước và các vấn đề môi trường nghiêm cấm buôn bán và vận chuyển quốc tế hoặc chuyển tải mẫu vật của các loài được liệt kê trong Phụ lục của các Quy định này, khác với các quy định của CITES.

Các quy định này đưa ra mức phạt tiền và / hoặc phạt tù cho các hoạt động như săn bắn, giết chết, nhập khẩu, xuất khẩu, sở hữu trái pháp luật loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ, hoặc hành vi phạm tội liên quan đến tài liệu cung cấp giấy phép hay các tài liệu không đúng quy định. Mức

⁶⁹ Cùng với Áo, Bulgaria, Síp, Pháp, Malta, Nigeria, Bồ Đào Nha, Liên bang Nga, Rwanda, Thổ Nhĩ Kỳ, Uganda và Các tiểu vương quốc Ả Rập thống nhất.

⁷⁰ Nhóm đánh giá thực hiện của Liên hợp quốc, Tóm tắt điều hành, Lưu ý của Ban thư ký, [Đánh giá về việc thực hiện UNCAC của Nam Phi](#), Nhóm đánh giá thực hiện, Phiên họp thứ tư, Vienna, 27-31 tháng 5 năm 2013.

⁷¹ [Bài trình bày về Chiến lược tổng hợp quốc gia để chống buôn bán ĐVHD](#), tháng 2 năm 2017, Phiên bản 4. Truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019.

⁷² Dự án Pháp luật quốc gia của Công ước CITES, [Tình trạng tiến bộ lập pháp để thực hiện Công ước CITES](#), (tháng 4 năm 2019). Truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019.

⁷³ DLA Piper, Đe dọa vô hại: Liệu pháp luật có chống lại buôn bán động vật hoang dã bất hợp pháp? Một đánh giá về các phương pháp lập pháp và tư pháp trong mười lăm khu vực tài phán (London, tháng 5 năm 2015).

tiền phạt theo Quy định ToPs lên tới **tối đa 10 triệu rand (xấp xỉ. 6 55.000 đô la Mỹ)**⁷⁴, và tội phạm ĐVHD có thể **bị phạt tù tới 5 năm hoặc tối đa 10 năm trong trường hợp phạm tái phạm**⁷⁵. Luật pháp quy định thêm về các vấn đề đa dạng sinh học được xét xử tại các tòa án cấp dưới, bất chấp thực tế là các hình phạt tối đa vượt quá giới hạn thẩm quyền thông thường của họ để thúc đẩy công lý được tiếp cận tốt hơn. Nam Phi cũng xây dựng một loạt các văn bản pháp luật bổ trợ liên quan đến việc chống tham nhũng, tội phạm có tổ chức, vi phạm trong lĩnh vực hải quan và các hoạt động bất hợp pháp liên quan đến vũ khí.

Mặc dù Nam Phi có luật pháp bao trùm ở cấp quốc gia, mỗi tỉnh của quốc gia này đều có quyền tự chủ xây dựng hệ thống pháp luật riêng để thực hiện đồng thời chức năng và thẩm quyền của họ, bao gồm bảo tồn môi trường và thiên nhiên. Sự tự chủ này đã dẫn đến các khác biệt đáng kể về luật ĐVHD của mỗi tỉnh⁷⁶. Ví dụ, luật của một số tỉnh đã có từ hàng thập kỷ và được ban hành trước cả sự kết thúc của chế độ phân biệt chủng tộc. Một số vấn đề được quy định không đầy đủ bao gồm các phương pháp săn bắn, đăng ký hay các yêu cầu về giấy tờ, tài liệu. Các tỉnh cũng có mức độ khác nhau trong năng lực thực thi pháp luật hay không cấp giấy phép một cách thống nhất và không có hệ thống cấp phép tập trung⁷⁷. Sự khác biệt đáng kể này cũng tồn tại trong khả năng truy tố của từng tỉnh⁷⁸. Một số tỉnh yêu cầu giấy phép cho tất cả các hoạt động liên quan đến các loài bản địa, trong khi một số tỉnh khác cho phép bắt, vận chuyển, nhập khẩu và xuất khẩu các loài này mà không cần giấy phép. Hai trong số các tỉnh này cũng được ghi nhận rất chậm trong việc thực hiện các quy định ToPS. Điều này vô cùng nghiêm trọng vì nó cho phép các băng nhóm tội phạm có thể dễ dàng thực hiện hành vi phạm tội về ĐVHD thông qua việc lựa chọn hoạt động tại các tỉnh có hệ thống pháp luật yếu kém⁷⁹.

Xem Phụ lục 1 để biết mô tả về từng luật / quy định và biết thêm chi tiết về hành vi phạm tội và hình phạt đối với tội phạm ĐVHD ở Nam Phi.

Khung pháp lý trong nước để chống tội phạm ĐVHD xuyên quốc gia - Việt Nam

Khung pháp lý của Việt Nam liên quan đến ĐVHD bao gồm nhiều văn bản khác nhau.

Việt Nam yêu cầu phải có hồ sơ chứng minh nguồn gốc đối với các loài ĐVHD;

- Yêu cầu phải có giấy phép nhập khẩu, xuất khẩu, hoặc tái xuất khẩu do cơ quan quản lý CITES Việt Nam cấp bất cứ loài nào được bảo vệ đối với hoạt động nhập khẩu, xuất khẩu, hoặc tái xuất các loài thuộc Phụ lục CITES;
- Đặt ra một khuôn khổ cho việc nuôi (nuôi sinh sản và nuôi sinh trưởng) các loài được bảo vệ và một hệ thống cấp phép liên quan; và
- Cấm hoặc hạn chế khai thác thương mại và buôn bán các loài được bảo vệ và một số ngoại lệ chính

Cả Bộ NN & PTNT và Bộ Tài nguyên và Môi trường (Bộ TNMT) đều có trách nhiệm đối với việc quản lý ĐVHD, có thẩm quyền thực thi các luật và quy định liên quan.

Khung pháp luật về ĐVHD của Việt Nam được coi là đáp ứng cả bốn yêu cầu để triển khai hiệu quả Công ước CITES (thuộc Nhóm 1 trong Dự án Pháp luật Quốc gia của Công ước CITES)⁸⁰. Bao gồm Luật Lâm nghiệp 2017 (Luật 16/2017 / QH14) quy định các quy định về

⁷⁴ Tỷ giá hối đoái được sử dụng từ tháng 10 năm 2019 và được dựa trên thông tin từ www.oanda.com

⁷⁵ DLA Piper, Đe dọa vô hại: Liệu pháp luật có chống lại buôn bán động vật hoang dã bất hợp pháp? Một đánh giá về các phương pháp lập pháp và tư pháp trong mười lăm khu vực tài phán (London, tháng 5 năm 2015).

⁷⁶ DLA Piper, Đe dọa vô hại: Liệu pháp luật có chống lại buôn bán động vật hoang dã bất hợp pháp? Một đánh giá về các phương pháp lập pháp và tư pháp trong mười lăm khu vực tài phán (London, tháng 5 năm 2015).

⁷⁷ The Revelator, [Niềm tự hào sa ngã của Nam Phi: Luật pháp và chính phủ không bảo vệ sự tử như thế nào](#), ngày 23 tháng 5 năm 2019. Truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019.

⁷⁸ Cơ quan điều tra môi trường, [Hồ sơ quốc gia về NIAP: Nam Phi](#), truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019

⁷⁹ DLA Piper, Đe dọa vô hại: Liệu pháp luật có chống lại buôn bán động vật hoang dã bất hợp pháp? Một đánh giá về các phương pháp lập pháp và tư pháp trong mười lăm khu vực tài phán (London, tháng 5 năm 2015).

⁸⁰ Dự án Pháp lý quốc gia của CITES, [Tình trạng tiến bộ lập pháp để thực hiện Công ước CITES](#), (tháng 4 năm 2019).

bảo vệ và quản lý rừng và Luật Đa dạng sinh học năm 2008 (Luật số 20/2008 / QH12) quy định các điều khoản liên quan đến bền vững phát triển và bảo tồn. Các luật này được chi tiết thi hành bởi các Nghị định liên quan như Nghị định 06/2019/NĐ-CP về quản lý thực vật rừng, động vật rừng nguy cấp, quý, hiếm và thực thi công ước về buôn bán quốc tế các loài động vật, thực vật hoang dã nguy cấp điều chỉnh khai thác thương mại, vận chuyển và sở hữu các loài được bảo vệ và Nghị định 64/2019/NĐ-CP sửa đổi điều 7 Nghị định số 160/2013/ NĐ-CP về tiêu chí xác định loài và chế độ quản lý loài thuộc danh mục loài nguy cấp, quý, hiếm được ưu tiên bảo vệ.

Bộ luật hình sự mới, được thông qua vào năm 2015 và được sửa đổi vào năm 2017, có hiệu lực vào ngày 1 tháng 1 năm 2018 quy định mức tiền phạt cao gấp bốn lần so với bộ luật trước đó với mức phạt **tối đa lên tới 2.000.000.000 đồng** (khoảng 86.000 USD) cho các cá nhân, so với 500.000.000 đồng (khoảng 22.000 USD) theo BLHS cũ và lên tới 15.000.000.000 đồng (khoảng 650.000 USD) hoặc đình chỉ hoạt động trong 06-36 tháng đối với các pháp nhân (những người không chịu trách nhiệm hình sự theo BLHS cũ), và phạt tù tăng gấp đôi **lên tới 15 năm** (so với 07 năm trong BLHS cũ), coi buôn bán ĐVHD là loại tội phạm rất nghiêm trọng theo luật quốc tế (UNTOC).

Pháp luật về ĐVHD của Việt Nam hoạt động theo một hệ thống phân cấp, phân loại động vật thành:

- Các loài được bảo vệ ở mức cao nhất, thường bao gồm các quy định cấm nhập khẩu, xuất khẩu, tái xuất khẩu, buôn bán thương mại, khai thác và các chương trình nuôi sinh sản/nuôi sinh trưởng, bao gồm:
 - ✓ Các loài được ưu tiên bảo vệ theo Nghị định 160/2013 và Nghị định 64/2019;
 - ✓ Các loài thuộc Danh mục Động vật rừng nguy cấp, quý, hiếm Nhóm IB là loài bản địa của Việt Nam, được bảo vệ theo Nghị định số 06/2019/NĐ-CP về quản lý thực vật rừng, động vật rừng nguy cấp, quý, hiếm và thực thi Công ước CITES;
 - ✓ Các loài trong Phụ lục I CITES, được bảo vệ theo Nghị định số 06/2019/NĐ-CP về quản lý thực vật rừng, động vật rừng nguy cấp, quý, hiếm, và thực thi Công ước CITES;
- Các loài được bảo vệ, mặc dù không được bảo vệ ở mức độ cao nhất nhưng vẫn bị hạn chế nhập khẩu, xuất khẩu, tái xuất khẩu, buôn bán thương mại, khai thác, nuôi sinh sản và nuôi sinh trưởng. Các loài này bao gồm:
 - ✓ Các loài thuộc Danh mục Động vật rừng nguy cấp, quý, hiếm Nhóm IIB là loài bản địa của Việt Nam và được bảo vệ theo Nghị định số 06/2019/NĐ-CP về quản lý thực vật rừng, động vật rừng nguy cấp, quý, hiếm và thực thi Công ước CITES;
 - ✓ Các loài thuộc Phụ lục II CITES, được bảo vệ theo Nghị định số 06/2019/NĐ-CP về quản lý thực vật rừng, động vật rừng nguy cấp, quý, hiếm, và thực thi Công ước CITES;
- Các loài động vật, thực vật thông thường: Là các loài không được liệt kê trong các Phụ lục của CITES, Danh mục loài được ưu tiên bảo vệ (Nghị định 160/2013 và Nghị định 64/2019), Danh mục các loài nguy cấp, quý, hiếm (Nghị định 06/2019), hoặc Luật Chăn nuôi (Luật số 32/2018/QH14). Hoạt động nuôi, trồng thương mại và khai thác các loài này hầu hết đều được cho phép tuy nhiên phải đặt dưới sự giám sát theo quy định của pháp luật.

4. So sánh mức xử phạt đối với tội phạm môi trường tại Nam Phi và Việt Nam

Quốc gia	Văn bản quy định	Hành vi phạm tội	Hình phạt
Nam Phi	Đạo luật đa dạng sinh học và quản lý môi trường quốc gia: Công ước về buôn bán quốc tế các loài động vật và thực vật hoang dã nguy cấp (Công ước CITES): Quy định (Số R. 173 năm 2010). ⁸¹	Điều 16.1 Không ai có thể: (a) nhập khẩu, xuất khẩu, tái xuất khẩu hoặc nhập nội từ biển hoặc nỗ lực nhập khẩu, xuất khẩu, tái xuất khẩu hoặc nhập nội từ biển, bất kỳ mẫu vật nào được liệt kê trong Danh mục mà không có giấy phép hoặc giấy chứng nhận hợp lệ ban hành theo các quy định này hoặc vi phạm bất kỳ điều kiện nào của giấy phép hoặc giấy chứng nhận đó trừ trường hợp các tài sản cá nhân được miễn trừ theo các quy định 14; (b) có quyền sở hữu hoặc dưới sự kiểm soát của bản thân cung cấp hoặc bày bán hoặc trưng bày, bất kỳ mẫu vật nào của một loài được liệt kê trong các Phụ lục mà không được mua một cách hợp pháp; (c) đưa ra hoặc nỗ lực đưa ra những tuyên bố sai lệch hoặc bằng văn bản liên quan đến đơn xin giấy phép hoặc giấy chứng nhận hoặc đăng ký; (d) thay thế, thay đổi hoặc xóa một nhãn dán được sử dụng bởi Cơ quan quản lý để nhận dạng mẫu vật cổ định theo từng cá thể; (e) cản trở hoặc gây trở ngại cho Cán bộ Thực thi trong việc thực hiện nhiệm vụ của mình; hoặc là (f) giữ lại thông tin có liên quan đến vụ việc vi phạm các Quy định này (g) gian lận bằng việc thay đổi bất kỳ giấy phép hoặc giấy chứng nhận	Điều 16.2 Bất cứ ai vi phạm điều 16.1 được coi là phạm tội và bị kết án như sau: (a) phạt tiền không vượt quá 5 triệu R (khoảng 338,458 USD) hoặc phạt tù trong thời gian không quá 5 năm, và trong trường hợp bị kết án lần thứ hai hoặc các lần tiếp theo sau, phạt tiền với mức phạt không vượt quá 10 triệu R (khoảng 677.095 USD) hoặc phạt tù trong thời gian không quá 10 năm ; hoặc là (b) trong cả hai trường hợp được đề cập trong khoản (a), cả phạt tiền hoặc phạt tù như vậy; hoặc (c) trong trường hợp phạm tội nhiều lần, phạt tiền hoặc phạt tù hoặc cả phạt tiền và phạt tù như được đề cập trong khoản (a) ở trên và bị cấm vĩnh viễn xin giấy phép buôn bán các loài được liệt kê trong CITES.

⁸¹ [Quản lý môi trường quốc gia: Đạo luật đa dạng sinh học: Công ước về buôn bán quốc tế các loài động vật và thực vật hoang dã có nguy cơ tuyệt chủng \(CITES\): Quy định \(số R. 173 năm 2010\)](#)

	(h) sản xuất hoặc giả mạo bất kỳ tài liệu nào cho mục đích chuyển đổi các tài liệu này thành giấy phép hoặc chứng chỉ (i) thông qua, sử dụng, thay đổi hoặc sở hữu bất kỳ tài liệu nào như là giấy phép hoặc giấy chứng nhận với các nội dung trong tài liệu đã bị thay thế hoặc sai lệch so với ban đầu; hoặc là (a) (j) cố ý đưa ra bất kỳ tuyên bố hoặc báo cáo sai lệch với mục đích lấy giấy phép hoặc chứng chỉ.	
Quản lý môi trường quốc gia: Đạo luật đa dạng sinh học 2004 (Đạo luật NEMBA 10/2004) ⁸²	Điều 101 (1) Một người được coi là phạm tội nếu người đó thực hiện một hoạt động bị hạn chế liên quan đến mẫu vật của một loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ mà không có giấy phép (2) Một người giữ giấy phép được coi là phạm tội nếu người đó - (a) vi phạm hoặc không tuân thủ quy định của mục 69 (1) hoặc 73 (1); (b) thực hiện hoạt động khác so với các điều kiện mà giấy phép được cấp; hoặc (c) cấp phép hoặc cho phép bất kỳ người nào khác làm, hoặc bỏ qua, bất cứ hành vi nào được coi một hành vi phạm tội theo khoản (a) hoặc (b). Một người được coi là phạm tội nếu người đó - (a) lừa gạt thay đổi bất kỳ giấy phép nào; (b) sản xuất hoặc giả mạo bất kỳ tài liệu nào cho mục đích sử dụng tài liệu như một giấy phép hợp lệ; (c) thông qua, sử dụng, thay đổi hoặc sở hữu bất kỳ tài liệu bị thay đổi hoặc sai lệch nào được coi là giấy phép; hoặc (d) cố ý đưa ra bất kỳ tuyên bố hoặc báo cáo sai lệch nào với mục đích xin giấy phép.	Điều 102 (1) Một người bị kết án về tội vi phạm mục 101 phải đối mặt với mức phạt không vượt quá 10 triệu R, hoặc phạt tù trong thời gian không quá 10 năm, hoặc cả phạt tiền và phạt tù. [Điểm s. (1) được thay thế bởi s. 47 (a) của Đạo luật số 14 năm 2009.] (2) Nếu một người bị kết án về hành vi phạm tội liên quan đến mẫu vật của một loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ, hoặc một loài ngoại lai hoặc bắt đầu giai đoạn thương mại hóa sinh học mà không có giấy phép được ban hành theo Chương 7, có thể xác định mức phạt theo khoản (1) hoặc tương đương ba lần giá trị thương mại của mẫu vật hoặc hoạt động đối với hành vi phạm tội đã được thực hiện, tùy theo giá trị nào lớn hơn. [Khoản (2) được thay thế bởi khoản 47 (a) của Đạo luật số 14 năm 2009 và bởi Khoản 33 (a) của Đạo luật số 14 năm 2013.]

⁸² [Quản lý môi trường quốc gia: Đạo luật đa dạng sinh học 2004 \(Đạo luật NEMBA 10/2004\)](#)

			(2A) Nếu một người bị kết án phạm tội liên quan đến mẫu vật của một loài ngoại lai được liệt kê, có thể xác định mức phạt theo khoản (1) hoặc bằng chi phí ước tính liên quan đến việc kiểm soát mẫu vật đối với mà hành vi phạm tội đã được thực hiện hoặc cả hai. [Khoản (2A) được thay thế bởi khoản 33 (b) của Đạo luật số 14 năm 2013.] (3) Bất kể điều gì trái ngược với bất kỳ luật nào khác, thẩm phán tòa án sẽ có thẩm quyền áp dụng bất kỳ hình phạt nào theo quy định của Đạo luật này.
	Các quy định về loài bị đe dọa hoặc bảo vệ, 2015 (Thông báo số 255 năm 2015) ⁸³	Điều 122 (1) Một người được coi là phạm tội nếu người đó: (a) vi phạm bất kỳ quy định nào của các Quy định này; (b) tiến hành bất kỳ hoạt động hạn chế nào xung đột với thông tin được cung cấp trong kế hoạch quản lý mà đơn xin cấp phép hoặc đơn đăng ký phải tuân theo; hoặc là (c) thay đổi, xóa hoặc trong thực hiện bất kỳ ngăn chặn đối với việc đánh dấu mẫu vật được thực hiện trên ngà voi hoặc sừng tê giác theo các Quy định này. (3) Một người được coi là phạm tội nếu người đó cấp phép, tạo điều kiện hoặc cho phép bất kỳ người nào khác chống lại bất kỳ quy định nào trong các Quy định này.	Điều 123. (1) Một người bị kết án phạm tội theo quy định 122 của các Quy định này phải đối mặt với các hình phạt sau: (a) phạt tù không quá 5 năm; hoặc là (b) phạt tiền không vượt quá 5 triệu R (khoảng 338,458 USD); hoặc là (c) cả phạt tiền và phạt tù; và (d) trong trường hợp bị kết án lần thứ hai hoặc các lần tiếp theo, tiền phạt không vượt quá 10 triệu R (khoảng 677.095 USD) hoặc phạt tù trong thời gian không quá 10 năm, hoặc cả phạt tiền và phạt tù.
Việt Nam	Bộ luật hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017)	Điều 244 Săn bắt, giết, nuôi, nhốt, vận chuyển, tàng trữ buôn bán trái phép động vật thuộc Danh mục loài nguy cấp, quý, hiếm được ưu tiên bảo vệ, Nhóm IB/ Phụ lục I CITES (bao gồm cả bộ phận không thể tách rời, sản phẩm ĐVHD)	Đối với cá nhân: phạt tiền lên tới xấp xỉ 85.000 USD (2.000.000.000 đồng) và / hoặc phạt tù tới 15 năm. Đối với pháp nhân: phạt tiền lên tới xấp xỉ 650.000 USD (15.000.000.000 đồng), đình chỉ hoạt động / cấm huy động vốn lên

⁸³ [Quy định về các loài bị đe dọa hoặc bảo vệ, 2015 \(Thông báo số 255 năm 2015\)](#)

			tới 3 năm hoặc cấm kinh doanh, hoạt động.
		Điều 234: Săn bắt, giết, nuôi, nhốt, vận chuyển, tàng trữ, buôn bán trái phép động vật thuộc Nhóm IIB/ Phụ lục II CITES; Phụ lục III CITES; ĐV rừng thông thường (bao gồm cả bộ phận cơ thể, sản phẩm ĐVHD)	Đối với cá nhân: phạt tiền lên tới xấp xỉ 65.000 USD (1.500.000.000 đồng) và / hoặc phạt tù tới 12 năm. Đối với pháp nhân: phạt tiền lên tới xấp xỉ 260.000 USD (6.000.000.000 đồng), đình chỉ hoạt động / cấm huy động vốn lên tới 3 năm hoặc cấm kinh doanh, hoạt động.
	Nghị định 35/2019/NĐ-CP ngày 25/4/2019 Về việc áp dụng hình phạt đối với vi phạm hành chính đối với các quy định trong lĩnh vực lâm nghiệp	Điều 22 và 23 Hành vi vận chuyển, tàng trữ, buôn bán và chế biến trái phép đối với: ✓ Cá thể, bộ phận cơ thể và sản phẩm của chúng thuộc các Nhóm IB/Phụ lục II CITES (tối đa 02 cá thể lớp thú, 5-6 cá thể chim hoặc bò sát hoặc 06-09 từ các lớp khác) và các bộ phận cơ thể có cùng số lượng cá thể; Nhóm IIB/Phụ lục II CITES; Động vật rừng thông thường. ✓ Ngà voi < 2kg, sừng tê giác <0,05kg;	Mức phạt lên tới khoảng 15.500 USD (360.000.000 đồng)

• 5. Khung thể chế phòng chống tội phạm ĐVHD xuyên quốc gia

	Câu hỏi	Việt Nam	Mozambique
Thiết lập thể chế	Cơ chế hợp tác liên cơ quan nào được thành lập để điều phối hành động của chính phủ để phòng, chống tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia, bao gồm cả tội phạm ĐVHD	Ban chỉ đạo liên ngành các cơ quan thực thi pháp luật về kiểm soát buôn bán động vật, thực vật hoang dã Việt Nam (VIETNAM – WEN) bao gồm các đại diện từ a) Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, b) Bộ Tài nguyên và Môi trường, c) Bộ Công an, d) Bộ Tài chính, e) Bộ Công thương⁸⁴. Nó được điều phối bởi Bộ NN & PTNT; Cơ quan quản lý CITES (CITES MA) là cơ quan đầu mối quốc gia tới ASEAN-WEN; Ban chỉ đạo 389 về chống buôn lậu, gian lận thương mại và hàng giả (ở cấp quốc gia, tỉnh và huyện); Ban chỉ đạo 138 về kế hoạch quốc gia của chính phủ về phòng ngừa và chống tội phạm.	Nam Phi có các “cụm chính phủ” là nhóm các cơ quan chính phủ với các chương trình xuyên suốt. Nhóm Tư pháp, An Ninh và Phòng chống Tội phạm (JCPS) là cụm lãnh đạo phòng chống tội phạm ĐVHD⁸⁵. Chủ tịch: Bộ trưởng Bộ Quốc phòng và Quân nhân Phó Chủ tịch: Bộ trưởng Bộ Cảnh sát JCPS bao gồm: Dịch vụ cải chính Quốc phòng và cựu quân nhân Tư pháp và Phát triển Hiến pháp Nội vụ Cảnh sát (Dịch vụ Cảnh sát Nam Phi) An ninh Nhà nước Cơ quan cảnh sát Nam Phi là bộ phận lãnh đạo của Nhóm JCPS trong việc thực hiện Chiến lược tổng hợp quốc gia để chống buôn bán ĐVHD⁸⁶.
	Những cơ quan thực thi pháp luật có thẩm quyền xử lý tội phạm ĐVHD	Cục Cảnh sát Môi trường, Cục Cảnh sát điều tra tội phạm về tham nhũng, kinh tế, buôn lậu thuộc Bộ Công an;	Cơ quan cảnh sát Nam Phi (SAPS) là cơ quan thực thi pháp luật chính của Nam Phi, chịu trách nhiệm điều tra tội phạm và duy trì sự an toàn và an ninh trên toàn quốc ⁸⁷ .

⁸⁴ Quyết định 1632 / QĐ-BNN-TCCB về việc tăng cường ban chỉ đạo kiểm soát việc buôn bán động vật và thực vật

⁸⁵ [Bộ các vấn đề môi trường của Cộng hòa Nam Phi](#) . Truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019.

⁸⁶ [Bộ các vấn đề môi trường của Cộng hòa Nam Phi](#) . Truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019.

⁸⁷ Đoạn 205 của Hiến pháp Nam Phi

		Cục Điều tra chống buôn lậu - Tổng cục Hải quan thuộc Bộ tài chính Cục kiểm lâm – Tổng cục Lâm nghiệp, Bộ NN & PTNT; Tổng cục quản lý thị trường thuộc Bộ Công thương; Cục phòng chống tội phạm ma túy - Bộ Tư lệnh Bộ đội Biên phòng Quốc gia thuộc Bộ Quốc phòng; Viện kiểm sát nhân dân tối cao	Dự luật Quản lý biên giới mới đã được Quốc hội phê chuẩn vào tháng 6 năm 2017⁸⁸. Dự luật đã được Hội đồng quốc gia các tỉnh (NCOP) thông qua vào ngày 4 tháng 12 năm 2019 và chuyển lại Quốc hội (NA) để xem xét các đề xuất sửa đổi. Ngay khi được áp dụng, Luật quản lý biên giới sẽ giám sát tất cả các khía cạnh liên quan đến việc quản lý 72 cảng nhập cảnh ở Nam Phi và sẽ hỗ trợ ngăn chặn tất cả các loại tội phạm như tội phạm ma túy, buôn bán người, di chuyển trái phép hàng hóa, bao gồm cả ĐVHD và các sản phẩm của chúng⁸⁹. Thanh tra quản lý môi trường (EMI), thuộc Bộ Môi trường, Lâm nghiệp và Thủy sản (DEFF), các sở môi trường tỉnh và các cơ quan cấp tỉnh và thành phố khác của tiểu bang, là một mạng lưới các quan chức thực thi môi trường từ các cơ quan chính quyền quốc gia, tỉnh và thành phố được xây dựng bởi các Đạo luật quản lý môi trường quốc gia (NEMA) năm 2008. Các thanh tra quản lý môi trường của Nam Phi không được trao quyền để khởi tố các vụ án tại tòa án. Tất cả các vụ việc được bàn giao cho Cơ quan công tố quốc gia (NPA) để truy tố. Do đó, các thanh tra hợp tác chặt chẽ với các công tố viên trên toàn quốc để đảm bảo truy tố thành công tội
--	--	---	--

⁸⁸ Nhóm giám sát nghị viện, [Dự luật quản lý biên giới](#) (B9-2016). Truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019

⁸⁹ CITES, [Các biện pháp mà Nam Phi đã thực hiện để chống buôn bán trái phép ngà voi vào năm 2016 và 2017](#), đệ trình của Bộ Môi trường, tháng 6 năm 2018, SC70 Doc. 27.4, Phụ lục 20.

			phạm. Bên cạnh đó, các thanh tra này còn phối hợp chặt chẽ với Sở cảnh sát Nam Phi trong việc điều tra tội phạm môi trường ⁹⁰ .
	Cơ quan nào được chỉ định là Cơ quan quản lý CITES?	Cơ quan quản lý CITES thuộc Tổng cục Lâm nghiệp (Bộ NN & PTNT) Giám đốc: Bà Hà Thị Tuyết Nga, Tòa nhà B9, số 2 Ngọc Hà, quận Ba Đình, Hà Nội Điện thoại: _084 (24) 37 33 56 76 Fax: +084 (24) 37 34 67 42 Email: cites_vn.kl@mard.gov.vn; ngahtt.ln@mard.gov.vn	Bộ Môi trường, Lâm nghiệp và Thủy sản (DEFF) - Cấp bộ Điện thoại: +27 (12) 399 95 96
	Cơ quan nào được chỉ định là Cơ quan khoa học CITES?	• Viện sinh thái và tài nguyên sinh vật (đ/c: 18 Hoàng Quốc Việt, phường Nghĩa Đô, quận Cầu Giấy Hà Nội; SĐT: 024 3836 0169) • Viện Nghiên cứu Hải sản (số 224 Lê Lai, phường Máy Chai, quận Ngô Quyền, TP Hải Phòng, SĐT: 0225 3836 656) • Viện Khoa học lâm nghiệp Việt Nam (số 46 đường Đức Thắng, phường Đức Thắng, quận Bắc Từ Liêm, Hà Nội, SĐT: 024 3838 9721) • Trường Đại học Lâm nghiệp Việt Nam (địa chỉ: Quốc lộ 21, thị trấn	Viện đa dạng sinh học quốc gia Nam Phi (SANBI) ⁹¹ Điện thoại: +27 (21) 799 87 71

⁹⁰ Bộ các vấn đề môi trường của Cộng hòa Nam Phi, [Thanh tra quản lý môi trường \(EMI\)](#), truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019.

⁹¹ Viện đa dạng sinh học quốc gia Nam Phi. Truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019. <https://www.sanbi.org/>

		Xuân Mai, huyện Chương Mỹ, Hà Nội, 024 3384 0233)	
	Hai quốc gia có phải là thành viên của Tổ chức Hải quan Thế giới không và bộ phận / cơ quan nào là đầu mối?	Việt Nam là thành viên từ năm 1993. Đầu mối thuộc Cục Điều tra phòng chống buôn lậu – Tổng cục Hải quan Việt Nam (Bộ Tài chính) Đối với hợp tác chung: Vụ Hợp tác quốc tế thuộc Tổng cục Hải quan Việt Nam (Bộ Tài chính)	Nam Phi là thành viên từ năm 1964. Cơ quan thuế quan Nam Phi (SARS) hoạt động như một đầu mối.
	Cơ quan nào được chỉ định là cơ quan đầu mối quốc gia theo UNCAC?	Thanh tra Chính phủ nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là cơ quan đầu mối quốc gia có thể hỗ trợ các quốc gia thành viên khác trong việc tiếp cận thông tin cho công tác phòng, chống tham nhũng ⁹² Bộ Tư pháp, Bộ Công an và Viện Kiểm sát nhân dân tối cao là các cơ quan quốc gia có thể nhận được yêu cầu Tương trợ tư pháp theo luật pháp Việt Nam ⁹³	Tổng Giám đốc của Bộ Tư pháp và Phát triển Hiến pháp là Cơ quan Trung ương được chỉ định để nhận các yêu cầu tương trợ tư pháp theo điều 46 (13) của Công ước ⁹⁴
	Cơ quan nào là Cơ quan Trung ương/Quốc gia về Interpol?	Văn phòng INTERPOL Việt Nam trực thuộc Văn phòng Cơ quan Cảnh sát Điều tra – Bộ Công an	Cục Quốc gia INTERPOL nằm trong Cơ quan Cảnh sát Nam Phi (SAPS) thuộc Phòng Tình báo Tội phạm (CID) ⁹⁵ .
	Cơ quan nào có thể truy tố tội phạm?	Viện kiểm sát nhân dân (các cấp)	Cơ quan công tố quốc gia (NPA). Trụ sở chính của NPA: +27 (0) 12 845 6000

⁹² Công ước LHQ về phòng chống tham nhũng, Điều 6, Đoạn 3.

⁹³ Công ước LHQ về phòng chống tham nhũng, Điều 46, đoạn 13.

⁹⁴ Nhóm các Hiệp ước Liên hợp quốc, Công ước Liên hợp quốc về chống tham nhũng, [Tình trạng các hiệp ước](#). Truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019.

⁹⁵ Interpol, [Nam Phi](#). Truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019.

Hợp tác quốc tế	Cơ quan nào chịu trách nhiệm xây dựng các Hiệp định tương trợ tư pháp về các vấn đề hình sự như buôn bán ĐVHD bất hợp pháp?	Vụ Hợp tác quốc tế và Tương trợ Tư pháp về hình sự, Viện kiểm sát nhân dân tối cao Việt Nam	Văn phòng Tổng Giám đốc của Bộ Tư pháp và Phát triển Hiến pháp ⁹⁶
	Ai chịu trách nhiệm trả lời các yêu cầu tương trợ tư pháp từ nước ngoài?	Viện kiểm sát nhân dân (các cấp)	Bộ Tư pháp và Phát triển Hiến pháp ⁹⁷

⁹⁶ Bộ Tư pháp và Phát triển Hiến pháp của Nam Phi, [Giới thiệu về chúng tôi](#) . Truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019.

⁹⁷ Bộ Tư pháp và Phát triển Hiến pháp của Nam Phi, [Giới thiệu về chúng tôi](#) . Truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019.

6. Kết quả - xu hướng và các lĩnh vực hợp tác ưu tiên

Khung pháp lý và thể chế

Tiếp tục xây dựng khung pháp luật về hợp tác quốc tế trong phòng chống buôn bán trái pháp luật ĐVHD:

Cơ hội để Nam Phi và Việt Nam thiết lập các hình thức hỗ trợ không chính thức, ngoài MLAT. Việc ký kết MLAT giữa Việt Nam và Nam Phi – dự kiến thực hiện trong năm 2020 là một bước tiến quan trọng trong việc tăng cường hợp tác chống tội phạm xuyên quốc gia giữa 2 nước. Tuy nhiên, ngoài hình thức này, cũng có thể phải nghiên cứu thêm các hình thức hỗ trợ và hợp tác không chính thức có thể được sử dụng nếu các yêu cầu tương trợ tư pháp gặp khó khăn như bị trì hoãn vì thủ tục⁹⁸. Các cuộc thảo luận giữa chính phủ Việt Nam và Nam Phi được khuyến khích để hiểu rõ hơn những gì hỗ trợ không chính thức đã được triển khai trong quá khứ.

Cần lưu ý rằng trong một số trường hợp, hỗ trợ không chính thức có thể không phù hợp, ví dụ như khi yêu cầu chứng cứ, nếu việc chấp nhận chứng cứ được quy định chặt chẽ bởi luật quốc gia. Hỗ trợ không chính thức thường cung cấp các biện pháp không mang tính ràng buộc, trên cơ sở có đi có lại. Ví dụ, các nhóm điều tra chung hoặc mạng lưới hợp tác có thể được thiết lập. Hợp tác tư pháp có thể cho phép các công tố viên làm việc trực tiếp với nhau để đối phó với tội phạm xuyên quốc gia (ĐVHD và các tội phạm khác) theo cách hiệu quả và phối hợp hơn. Hợp tác giữa các văn phòng INTERPOL hoặc giữa các Đơn vị Tình báo Tài chính (FIU - cơ quan công quyền trung ương chuyên giải quyết các vấn đề liên quan đến rửa tiền) cũng có thể cung cấp một giải pháp thay thế hữu ích cho các hình thức MLA chính thức⁹⁹. Hoàn thiện việc ký kết Hiệp định phòng chống tội phạm giữa Nam Phi và Việt Nam. Nam Phi và Việt Nam được khuyến khích tiếp tục thảo luận về các biện pháp hợp tác giữa các cơ quan thực thi pháp luật, ví dụ như việc hoàn thiện và ký kết Hiệp định về phòng chống tội phạm do Bộ Công an Việt Nam và Nam Phi là đầu mối với đội ngũ chiến lược toàn diện bao gồm các Cơ quan Dịch vụ Cải chính, Quốc phòng, Tình báo, Tư pháp, Cảnh sát và Phúc lợi.

Nam Phi và Việt Nam đối với việc phát triển các thỏa thuận hợp tác và tương trợ tư pháp với các quốc gia điểm nóng khác: Ngoài Nam Phi, cũng có bằng chứng về buôn bán ĐVHD bất hợp pháp đáng kể giữa Mozambique, và Việt Nam. Mozambique được coi là điểm trung chuyển chính sừng tê giác từ các nước nguồn quan trọng (bao gồm Nam Phi)¹⁰⁰. Vào tháng 9 năm 2018, Viện công tố quốc gia Nam Phi và Viện kiểm sát nhân dân tối cao Việt Nam đã ký Bản ghi nhớ (MoU) để chống tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia và hỗ trợ tư pháp nhanh hơn và hiệu quả hơn trong các vấn đề hình sự. Tiếp theo đó, một Hiệp định tương trợ tư pháp (MLAT) giữa Nam Phi và Việt Nam đã được soạn thảo và một cuộc họp song phương dự kiến sẽ được tổ chức tại Việt Nam, nơi MLAT sẽ được ký kết. Một MLAT giữa Nam Phi và Mozambique đang chờ phê duyệt ở cấp Bộ trưởng¹⁰¹. Ngoài các thỏa thuận hợp tác chính thức này, Mozambique và Nam Phi cũng đã phát triển các sáng kiến chung dành riêng cho các hoạt động chống săn trộm xung quanh các khu bảo tồn ĐVHD chung như Vườn quốc gia Limpopo và Kruger¹⁰². Việt Nam và Mozambique cũng đang xem xét các thỏa thuận phát triển với các nước hotspot khác.

Thực thi pháp luật

Thiết lập một hệ thống quản lý rủi ro chung đối với hoạt động buôn bán ĐVHD xuyên quốc gia

⁹⁸ Trung tâm tài nguyên chống tham nhũng U4, [các hiệp ước tương trợ tư pháp và phòng chống rửa tiền](#), 2008

⁹⁹ Trung tâm tài nguyên chống tham nhũng U4, [các hiệp ước tương trợ tư pháp và phòng chống rửa tiền](#), 2008

¹⁰⁰ CITES. Báo cáo của Ủy ban Thường vụ và Ban Thư ký: Tê giác. CoP18 Văn bản.83.1

¹⁰¹ <https://cites.org/sites/default/files/common/prog/niaps/Mozambique%20E-SC70-27-04-A16.pdf>

¹⁰² DLA Piper 2015 – Đánh giá vô hại

Các hoạt động kinh doanh đang phát triển giữa Châu Phi và Châu Á có thể khiến việc buôn bán ĐVHD xuyên quốc gia trở nên khó khăn hơn do sự gia tăng và đa dạng hóa các luồng thương mại hợp pháp mà các đối tượng buôn lậu đang sử dụng để khai thác để vận chuyển hàng hóa bất hợp pháp.

Do đó, các nhà chức trách của Nam Phi và Việt Nam có thể cùng thiết lập một hệ thống quản lý rủi ro hoặc cảnh báo sớm về ĐVHD và chia sẻ thông tin một cách kịp thời về cách thức tội phạm buôn lậu hoạt động, mô hình và xu hướng. Được biết, các đặc điểm của buôn bán ĐVHD xuyên quốc gia qua hai tuyến đường chính: đường biển và đường hàng không được ghi lại và phân tích từ các hoạt động thực thi pháp luật trước đây. Cảnh báo sau đây của Lực lượng đặc nhiệm vận tải^{103,104} có thể được xem xét:

Phương thức thủ đoạn – Đường biển chủ yếu được sử dụng để vận chuyển ngà voi, tê tê với số lượng lớn bằng các container với các đặc điểm sau:

▪ *Khai báo và che hàng hóa dưới các hình thức như:*

- ✓ Các sản phẩm gỗ, bao gồm các loại gỗ được giao dịch phổ biến như *Gỗ xoan đào và Gỗ Gõ Châu Phi được chứng minh là phương pháp che giấu ngà voi và các ĐVHD bất hợp pháp khác*^{105, 106, 107}
- ✓ Nhựa dẻo, bao gồm tiền tố mã HS 39, được khai báo là 'Nhựa', 'Nhựa Polyme công nhiệt dẻo', 'Nhựa Trung Quốc', 'Nhựa thủ công', 'Hình trang trí nhựa'.
- ✓ Vỏ, được khai báo là Vỏ ngọc trai, Vỏ hàu, Vỏ sò hoặc Vỏ ốc.
- ✓ Than, hoặc được khai báo là 'khúc gỗ, mùn cưa, than chì.
- ✓ Thực phẩm khô, bao gồm đậu, hạt điều, đậu phộng.
- ✓ Đá cẩm thạch và các sản phẩm đá
- ✓ Nhựa đường trong thùng.

Công-ten-nơ không có người nhận và bị bỏ lại tại cảng.

- *Nước xuất xứ:* Bénin, Bờ biển Ngà, Nigeria, Cộng hòa Congo, Mozambique, Tanzania, Kenya
- *Các quốc gia quá cảnh:* Campuchia, Malaysia, Singapore, Hồng Kông
- *Các quốc gia điểm đến:* Campuchia, Malaysia, Trung Quốc, Việt nam

Phương thức thủ đoạn – Đường hàng không chủ yếu được sử dụng để vận chuyển sừng tê giác và số lượng ngà voi nhỏ hơn với các đặc điểm sau:

- *Loại vận chuyển:* hàng hóa hàng không, đường hàng không hoặc chuyển bay chở khách.
- *Khai báo hàng hóa là:*
 - ✓ Nhựa dẻo, bao gồm tiền tố mã HS 39 với khai báo là 'Nhựa', 'Nhựa công nhiệt dẻo', 'Nhựa Trung Quốc', 'Nhựa thủ công', 'Hình trang trí nhựa'.
 - ✓ Những thứ khác, như máy móc công nghiệp, đồ chơi, thực phẩm, hải sản.
- *Sừng tê giác được cắt / chế tác thành:* sừng miếng; vật phẩm hình đĩa hoặc hình trụ; vật hình cầu, hình hạt hoặc điêu khắc; phế liệu hoặc mảnh vụn; dạng bột có màu trắng xám.
- *Hành lý và hàng hóa hàng không:*
 - ✓ Hành lý ký gửi với thẻ nhận dạng, theo dõi và / hoặc yêu cầu bị thiếu hoặc được sửa đổi.
 - ✓ Thẻ hành lý ký gửi thiếu thông tin hành khách hoặc thông tin không chính xác, thiếu trọng lượng hành lý hoặc thông tin về hành trình / điểm đến của hành lý.

¹⁰³ Lực lượng đặc nhiệm vận tải động vật hoang dã. Cảnh báo-Hàng hải- M-15072018: Cảng biển Việt Nam rất dễ bị tấn công bởi hoạt động buôn bán ngà voi và tê tê trái phép. Ngày 15 tháng 7 năm 2018

¹⁰⁴ United cho Lực lượng đặc nhiệm vận chuyển động vật hoang dã. Cảnh báo-Hàng không và Hàng hải APM-01042018: Hành lý không có người nhận / bị mất / bị bỏ lại và vận chuyển - một chỉ số chung của hoạt động buôn bán động vật hoang dã

¹⁰⁵ Hải quan Việt Nam. Khởi tố vụ án buôn lậu hơn 2 tấn ngà qua Cát Lai. Ngày 20 tháng 10 năm 2016.

<http://customsnews.vn/prosecute-the-smuggling-case-of-more-than-2-tons-of-ivory-phiên-cat-lai-3737.html>

¹⁰⁶ Campuchia hàng ngày. Các tấn gỗ bị thu giữ che giấu hơn một tấn ngà voi. Ngày 22 tháng 12 năm 2016.<https://www.cambodiadaily.com/news/seized-logs-ained-ton-ivory-122319/>

¹⁰⁷ <http://www.qiaowang.org/shss/gnxw/10399.html>

- ✓ Yêu cầu nhận hành lý thất lạc được đề nghị bởi một bên thứ ba đáng ngờ hoặc gửi đến địa chỉ đang nghỉ của bên thứ ba.
- *Nước xuất xứ: Nam Phi, Mozambique.*
- *Các quốc gia quá cảnh được ghi nhận: UAE (Dubai và Abu Dhabi), Qatar (Doha), Thổ Nhĩ Kỳ, Hồng Kông, Malaysia, Singapore.*

Đo lường tính hiệu quả: việc chống lại hoạt động bất hợp pháp sẽ hiệu quả hơn trong khi đảm bảo quyền kinh doanh của các thực thể kinh doanh.

Hợp tác kiểm soát giấy phép săn bắn, giấy phép xuất nhập khẩu của CITES của cá nhân / cơ sở

Các đường dây tội phạm của Việt Nam đã lợi dụng hoạt động săn bắn thể thao với giấy phép săn bắn, giấy phép xuất / nhập khẩu CITES để tạo điều kiện thuận lợi cho chuỗi buôn bán ĐVHD xuyên quốc gia. Một số đối tượng sẽ được hướng dẫn để nộp đơn xin giấy phép săn bắn/giấy phép CITES nhằm “hợp pháp hóa” việc buôn bán sản phẩm ĐVHD vào Việt nam cho các mạng lưới tội phạm. Bên cạnh đó, các đơn vị kinh doanh tại Việt nam đang nhập khẩu một số ĐVHD và các sản phẩm của chúng từ cá nhân / trang trại / trò chơi / vườn thú ở Mozambique, vận chuyển qua Nam Phi. Đã có các cáo buộc chỉ ra rằng một số trong số ĐVHD và sản phẩm nhập khẩu hợp pháp này đã được tuồn vào thị trường bất hợp pháp. Ví dụ, một số điểm đáng nghi đã được ghi nhận trong hoạt động nhập khẩu hợp pháp các bộ phận của sư tử vào Việt nam nhưng địa chỉ doanh nghiệp của tổ chức như nêu trên giấy phép không tồn tại, hay một địa chỉ email sử dụng cho hai công ty nhập khẩu sư tử;¹⁰⁸ trong khi nhu cầu xương sư tử trên thị trường bất hợp pháp đang tăng lên¹⁰⁹.

Do đó, WCS đề nghị các cơ quan chức năng trong nước và Nam Phi nên chia sẻ dữ liệu giấy phép săn bắn, giấy phép xuất / nhập khẩu của CITES để quản lý các cá nhân/doanh nghiệp tốt hơn. Ví dụ, cơ quan chức năng ở Việt Nam, tức là cảnh sát, kiểm lâm có thể nhận dữ liệu từ Cơ quan quản lý CITES của Việt Nam và / hoặc Cơ quan quản lý CITES Nam Phi để kiểm tra xem cá nhân/doanh nghiệp Việt Nam nhập khẩu hợp pháp sản phẩm ĐVHD có thực sự nuôi giữ các sản phẩm ĐVHD tại cơ sở của họ hay không. Sau đó, cá nhân/trại nuôi đó sử dụng các sản phẩm ĐVHD nhập khẩu cho các mục đích khác sẽ được báo cáo cho các đối tác chính phủ ở Nam Phi để cấm các cá nhân/doanh nghiệp đó khỏi hệ thống cấp phép hợp pháp. Sự hợp tác này có thể được tiến hành theo tần suất hàng năm. Và một phương pháp chia sẻ những thông tin, ví dụ như một cơ sở dữ liệu trung ương hoặc thông qua các văn bản chính thức nên được thiết lập giữa các cơ quan của Nam Phi và Việt Nam, và giữa các cơ quan chức năng tại mỗi quốc gia.

Một can thiệp khác là các cơ quan quản lý hạn chế tần suất các cá nhân / doanh nghiệp có thể áp dụng lại các giấy phép hợp pháp để xuất/nhập khẩu từ cùng nguồn hàng. Tần số giới hạn này có thể được đặt trong hơn một năm.

Đo lường tính hiệu quả: quá trình xuất / nhập khẩu ĐVHD và sản phẩm của chúng sẽ minh bạch hơn; hạn chế các nguy cơ lạm dụng nhằm buôn bán ĐVHD xuyên quốc gia.

Áp dụng các hoạt động thực thi pháp luật theo thông tin tình báo

Mạng lưới tội phạm có tổ chức hoạt động giữa các quốc gia, và phương thức hoạt động của chúng đã phát triển và thích nghi theo các nỗ lực thực thi pháp luật. Điều này buộc cơ quan thực thi pháp luật của Việt Nam và Nam Phi phải áp dụng các biện pháp phù hợp nhằm đấu tranh loại bỏ các nhóm tội phạm có tổ chức.

Do đó, WCS đề nghị các cơ quan thực thi pháp luật có thể sử dụng các phương pháp tiếp cận tin tình báo để chống buôn bán ĐVHD, bên cạnh các giải pháp thông thường, như tuần tra. Việc thu thập thông tin trong một quốc gia và chia sẻ thông tin tình báo giữa các quốc gia

¹⁰⁸ Tổ chức EMS & Cấm giao dịch động vật. Doanh nghiệp tuyệt chủng, buôn bán xương 'Sư tử' tại Nam Phi. Tháng 7 năm 2018.

¹⁰⁹ <https://cites.org/sites/default/files/eng/com/ac/30/E-AC30-25.pdf>. Tháng 16 năm 2018.

là rất quan trọng. Như vậy, một bức tranh toàn diện về các mạng tội phạm có thể được phác thảo và sử dụng hiệu quả cho các cơ quan thực thi pháp luật để xử lý cả các nghi phạm ưu tiên và gây gián đoạn cho toàn mạng.

Điều này có thể được thực hiện thông qua các hoạt động như lập hồ sơ các tuyến đường và các công ty tình nghi, xác định các hỗ trợ cho hành vi phạm tội như người vận chuyển và tuyến đường, và sử dụng các kỹ thuật bí mật hoặc giám sát (biến động, di động và kỹ thuật, v.v.). Sau khi thu thập thông tin tình báo quan trọng, có thể áp dụng các hoạt động thực thi để kích hoạt thủ tục của Hiệp định tương trợ tư pháp (MLAT) để truy tố và kết án theo chuỗi phạm tội.

Ở cấp quốc gia: chính quyền bao gồm quân đội biên giới, hải quan, cảnh sát và kiểm lâm là những lực lượng chính trong thực thi pháp luật, vì vậy họ nên theo dõi và thu thập thông tin tình báo về các đối tượng tình nghi trong phạm vi chức năng. Ngoài ra, các cuộc tuần tra thường xuyên và đột xuất có thể phá vỡ các mục tiêu.

Ở cấp độ quốc tế: cơ quan quốc gia nên là đầu mối trong việc chia sẻ, nhận thông tin/thông tin tình báo cho các quốc gia và tổ chức quốc tế khác, ví dụ INTERPOL, Tổ chức Hải quan Thế giới và phương pháp chia sẻ các thông tin này, ví dụ: cơ sở dữ liệu trung tâm, văn bản chính thức, họp thường niên nên được thiết lập giữa các quốc gia. Cơ quan quốc gia cũng nên hợp tác với các tổ chức phi chính phủ trong lĩnh vực này vì họ có thể là một nguồn thông tin có giá trị.

Đo lường tính hiệu quả: nhiều mạng lưới tội phạm có tổ chức sẽ bị phá vỡ hơn với các nguồn lực thực thi tập trung cao. Các bằng chứng được thu thập sẽ tạo điều kiện cho việc truy tố và kết án sẽ hiệu quả hơn.

Truyền thông về bảo vệ ĐVHD cho cộng đồng người Việt tại Nam Phi

Ngày càng có nhiều người Việt Nam sống và làm việc tại Nam Phi, những người có thể thiếu thông tin và kiến thức về bảo vệ ĐVHD. Điều đó dẫn đến tình trạng một số người chỉ đơn giản mang sản phẩm ĐVHD về làm quà tặng trong khi những người khác tìm cơ hội kiếm lợi nhuận cao bằng cách buôn lậu các sản phẩm ĐVHD cho mạng lưới tội phạm mà không nhận thức được hành vi sai trái của chính mình và các rủi ro khi làm vậy.

Do đó, WCS đề nghị chính quyền của Nam Phi nên có kế hoạch nâng cao nhận thức các hành vi phạm tội cho người Việt Nam tại Nam Phi để ngăn chặn các hành vi phạm tội về ĐVHD được thực hiện do thiếu hiểu biết.

- Đo lường tính hiệu quả: số người phạm tội hoặc giúp việc cho tội phạm ĐVHD sẽ giảm.

Phụ lục 1. Các luật chính liên quan đến buôn bán ĐVHD ở Nam Phi

Tên	Thời gian	Nội dung	Hành vi cấm và hình phạt ¹¹⁰
Luật sơ cấp			
Hiến pháp (Đạo luật 108/1996)	1996	Là văn bản tối cao của đất nước và ràng buộc tất cả các cơ quan lập pháp, hành pháp và tư pháp của Nhà nước ở tất cả các cấp chính quyền. Theo Hiến pháp, mọi công dân đều có quyền sống trong một môi trường không gây hại cho sức khỏe và hạnh phúc của mình; và để bảo vệ môi trường vì lợi ích của các thế hệ hiện tại và tương lai, thúc đẩy bảo tồn và bảo đảm phát triển bền vững về mặt sinh thái và sử dụng tài nguyên thiên nhiên song song với thúc đẩy phát triển kinh tế và xã hội thông qua các biện pháp lập pháp và hợp lý khác để ngăn ngừa ô nhiễm và suy thoái sinh thái. Hiến pháp quy định cả Chính phủ quốc gia và tỉnh đều có thẩm quyền để đối phó với các vấn đề liên quan đến bảo tồn thiên nhiên¹¹¹.	Không quy định.
Quản lý môi trường quốc gia: Đạo luật đa dạng sinh học 2004 (Đạo luật NEMBA 10/2004)¹¹²	2004	Cung cấp các quy định về quản lý và bảo tồn đa dạng sinh học của Nam Phi trong khuôn khổ Đạo luật quản lý môi trường quốc gia năm 1998; bảo vệ các loài và hệ sinh thái cần thiết cho an ninh quốc gia; việc sử dụng bền	Điều 1. Định nghĩa Một hoạt động bị hạn chế liên quan đến mẫu vật của một loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ, có nghĩa là: (i) săn bắn, bắt, nhốt hoặc giết bất kỳ mẫu vật sống nào của một loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ bằng bất kỳ

¹¹⁰ Tỷ giá hối đoái được sử dụng từ tháng 5 năm 2019 và dựa trên thông tin từ www.oanda.com

¹¹¹ DLA Piper, Đe dọa vô hại: Liệu pháp luật có chống lại buôn bán động vật hoang dã bất hợp pháp? Một đánh giá về các phương pháp lập pháp và tư pháp trong mười lăm khu vực tài phán (London, tháng 5 năm 2015).

¹¹² Quản lý môi trường quốc gia: Đạo luật đa dạng sinh học 2004 (Đạo luật NEMBA 10/2004)

	vững tài nguyên sinh vật bản địa; chia sẻ công bằng và bình đẳng các lợi ích phát sinh từ việc phát hiện và thương mại sản phẩm sinh học từ tài nguyên sinh vật bản địa; việc thành lập và các chức năng của Viện đa dạng sinh học quốc gia Nam Phi; và các vấn đề liên quan khác. Quản lý môi trường quốc gia: Đạo luật đa dạng sinh học 2004 (NEMBA) cung cấp khuôn khổ rộng lớn về bảo vệ ĐVHD ở Nam Phi, tuy nhiên mỗi tỉnh của quốc gia này đều có quyền tự trị trong thực thi pháp luật quốc gia. Một nghiên cứu năm 2016 chỉ ra sự khác biệt đáng kể tồn tại giữa các quy định về ĐVHD giữa các tỉnh. Điều này tạo ra các lỗ hổng làm suy yếu hoạt động thực thi pháp luật hiệu quả. Sự khác biệt này cũng tồn tại trong năng lực truy tố của các tỉnh khác nhau¹¹³.	phương tiện, phương pháp hoặc thiết bị nào, bao gồm tìm kiếm, truy đuổi, săn đuổi, rình, bẫy, dụ dỗ, xả tên lửa hoặc gây thương tích với ý định săn bắn, bắt, nhốt hoặc giết bất kỳ mẫu vật nào trong danh mục; (ii) tằm trung, thu thập hoặc lấy ra bất kỳ bộ phận nào của bất kỳ mẫu vật của loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ; (iii) chọn các bộ phận, hoặc cắt, chặt, nhổ, phá hoại hoặc phá hủy bất kỳ mẫu vật nào của một loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ trong danh mục; (iv) nhập khẩu vào Quốc gia, bao gồm nhập nội từ biển bất kỳ mẫu vật nào của một loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ; (v) xuất khẩu ra khỏi Quốc gia, bao gồm tái xuất khẩu từ Quốc gia, bất kỳ mẫu vật nào của một loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ; (vi) có quyền sở hữu hoặc thực hiện kiểm soát thực tế đối với bất kỳ mẫu vật nào của một loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ; (vii) đang phát triển, nuôi trồng hoặc bằng bất kỳ cách nào khác để nhân giống bất kỳ mẫu vật nào của một loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ, hoặc dẫn tới nhân giống số lượng; (viii) vận chuyển, di chuyển hoặc dịch chuyển bất kỳ mẫu vật nào của một loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ; (ix) bán hoặc trao đổi, mua, nhận, tặng, cho hoặc chấp nhận quà tặng, hoặc bằng bất kỳ cách nào có được hoặc xử lý bất kỳ mẫu vật nào của một loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ; hoặc là (x) bất kỳ hoạt động theo quy định nào khác liên quan đến mẫu vật của một loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ;
--	--	--

¹¹³ Cơ quan điều tra môi trường, [Hồ sơ quốc gia về NIAP: Nam Phi](#), truy cập ngày 10 tháng 10 năm 2019

			Điều 101. Hành vi phạm tội (1) Một người được coi là phạm tội nếu người đó vi phạm hoặc không tuân thủ quy định theo: (a) khoản 57 (1) (tức là Một người được coi là phạm tội nếu người đó thực hiện một hoạt động bị hạn chế liên quan đến mẫu vật của một loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ mà không có giấy phép được ban hành theo Chương 7), khoản 65 (1), khoản 67 (2), khoản 71 (1) hoặc khoản 81 (1) (b) một thông báo được công bố theo khoản 57 (2), hoặc (c) một chỉ thị được ban hành trong điều khoản 69 (2) hoặc 73 (3). (2) Một người giữ giấy phép được coi là phạm tội nếu người đó: (a) vi phạm hoặc không tuân thủ quy định của mục 69 (1) hoặc 73 (1); (b) thực hiện hoạt động khác so với các điều kiện mà giấy phép được cấp; hoặc (c) cấp phép hoặc cho phép bất kỳ người nào khác làm, hoặc bỏ qua, bất cứ hành vi nào được coi một hành vi phạm tội theo khoản (a) hoặc (b). (3) Một người được coi là phạm tội nếu người đó: (a) lừa gạt thay đổi bất kỳ giấy phép nào; (b) sản xuất hoặc giả mạo bất kỳ tài liệu nào cho mục đích sử dụng tài liệu như một giấy phép hợp lệ; (c) thông qua, sử dụng, thay đổi hoặc sở hữu bất kỳ tài liệu bị thay đổi hoặc sai lệch nào được coi là giấy phép; hoặc (d) cố ý đưa ra bất kỳ tuyên bố hoặc báo cáo sai lệch nào với mục đích xin giấy phép. Điều 102. Hình phạt
--	--	--	---

			(1) Một người bị kết án về tội vi phạm mục 101 phải đối mặt với mức phạt không vượt quá 10 triệu R, hoặc phạt tù trong thời gian không quá 10 năm, hoặc cả phạt tiền và phạt tù. [Điểm khoản. (1) được thay thế bởi khoản. 47 (a) của Đạo luật số 14 năm 2009.] (2) Nếu một người bị kết án về hành vi phạm tội liên quan đến mẫu vật của một loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ, hoặc một loài ngoại lai hoặc bắt đầu giai đoạn thương mại hóa sinh học mà không có giấy phép được ban hành theo Chương 7, có thể xác định mức phạt theo khoản (1) hoặc tương đương ba lần giá trị thương mại của mẫu vật hoặc hoạt động đối với hành vi phạm tội đã được thực hiện, tùy theo giá trị nào lớn hơn. [Khoản (2) được thay thế bởi khoản 47 (a) của Đạo luật số 14 năm 2009 và bởi Khoản 33 (a) của Đạo luật số 14 năm 2013.] (2A) Nếu một người bị kết án phạm tội liên quan đến mẫu vật của một loài ngoại lai được liệt kê, có thể xác định mức phạt theo khoản (1) hoặc bằng chi phí ước tính liên quan đến việc kiểm soát mẫu vật đối với mà hành vi phạm tội đã được thực hiện hoặc cả hai. [Khoản (2A) được thay thế bởi khoản 33 (b) của Đạo luật số 14 năm 2013.] (3) Bất kể điều gì trái ngược với bất kỳ luật nào khác, thẩm phán tòa án sẽ có thẩm quyền áp dụng bất kỳ hình phạt nào theo quy định của Đạo luật này.
Luật thứ cấp (Quy định, Thông báo)			
Sửa đổi Đạo luật cải thiện động vật	2019	Đạo luật cho phép của các nhà lai tạo động vật được cấp phép cải thiện các loài có gen trội nhằm tăng sản lượng hoặc hiệu suất. Luật này tuyên bố "Các loại động vật khác	Không có

		nhau hoặc giống của chúng có thể được công bố”. Việc sửa đổi mở rộng phạm vi của Đạo luật tới 33 loài khác, bao gồm cả các ĐVHD đang bị đe dọa như sư tử, báo đốm và ngựa vằn. Đạo luật cho phép những con vật đó được sử dụng làm vật nuôi.	
Danh sách các loài sinh vật biển đang bị đe dọa hoặc được bảo vệ, các hoạt động bị cấm và miễn trừ khỏi sự hạn chế (Thông báo số 476 năm 2017).	2017	Các quy định này, được thực hiện theo Đạo luật đa dạng sinh học và quản lý môi trường quốc gia năm 2004, nghiêm cấm các hoạt động bị hạn chế theo khoản 57 (2) (trong Bảng) và được miễn trừ, theo điều khoản 57 (4) (a), những người bị hạn chế xác định theo khoản 57 (1). Khoản 57 liên quan đến các hoạt động hạn chế liên quan đến các loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ.	Không quy định.
Các quy định về loài bị đe dọa hoặc bảo vệ, 2015 (Thông báo số 255 năm 2015)¹¹⁴	2015 (bãi bỏ Quy định NEMBA năm 2007)	Các quy định này (quy định ToPS), được thực hiện theo Đạo luật đa dạng sinh học và quản lý môi trường quốc gia năm 2004, quy định về bảo vệ và bảo tồn các loài bị đe dọa bao gồm cả thực vật và động vật biển. Bộ trưởng Bộ Môi trường và Du lịch thành lập danh sách các loài đang bị đe dọa hoặc cần được bảo vệ thuộc phạm vi quốc gia, chia nhỏ hơn nữa nhóm các loài bị đe dọa thành những loài đang cực kỳ nguy cấp, nguy cấp và sắp nguy cấp.	Chương 13. Hành vi phạm tội và hình phạt Hình phạt Điều 122 (1) Một người được coi là phạm tội nếu người đó: (a) vi phạm bất kỳ quy định nào của các Quy định này; (b) tiến hành bất kỳ hoạt động hạn chế nào xung đột với thông tin được cung cấp trong kế hoạch quản lý mà đơn xin cấp phép hoặc đơn đăng ký phải tuân theo; hoặc là (c) thay đổi, xóa hoặc trong thực hiện bất kỳ ngăn chặn đối với việc đánh dấu mẫu vật được thực hiện trên ngà voi hoặc sừng tê giác theo các Quy định này. (3) Một người được coi là phạm tội nếu người đó cấp phép, tạo điều kiện hoặc cho phép bất kỳ người nào khác chống lại bất kỳ quy định nào trong các Quy định này. Hình phạt Điều 123.

¹¹⁴ [Quy định về các loài bị đe dọa hoặc bảo vệ, 2015 \(Thông báo số 255 năm 2015\)](#)

			(1) Một người bị kết án phạm tội theo quy định 122 của các Quy định này phải đối mặt với các hình phạt sau: (a) phạt tù không quá 5 năm; hoặc là (b) phạt tiền không vượt quá 5 triệu R (khoảng 338,458 USD); hoặc là (c) cả phạt tiền và phạt tù; và (d) trong trường hợp bị kết án lần thứ hai hoặc các lần tiếp theo, tiền phạt không vượt quá 10 triệu R (khoảng 677.095 USD) hoặc phạt tù trong thời gian không quá 10 năm , hoặc cả phạt tiền và phạt tù.
Quy định về việc đăng ký thợ săn chuyên nghiệp, thiết bị săn và huấn luyện viên chuyên nghiệp, 2014 (số 1147 năm 2014)	2014	Các quy định này, được thực hiện bởi Bộ trưởng Bộ Môi trường theo Khoản 100 của Quản lý môi trường quốc gia: Đạo luật đa dạng sinh học, Quy định 2004 cung cấp một hệ thống đăng ký quốc gia cho các thợ săn chuyên nghiệp, đồ săn bắn và huấn luyện viên chuyên nghiệp. Các quy định này phải được quy định cùng với các Quy định liên quan đến các loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ, như được ban hành theo Khoản 97 của Đạo luật đa dạng sinh học (ToPS) và luật pháp áp dụng tại tỉnh.	Không có
Quản lý môi trường quốc gia: Đạo luật đa dạng sinh học, 2004: Buôn bán các loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ (số 431 năm 2014)	2014	Thông báo này của Bộ trưởng Bộ Môi trường và Du lịch yêu cầu các cơ quan ban hành quy định tại Khoản 87A (2) của Đạo luật đa dạng sinh học và quản lý môi trường quốc gia năm 2004 phải nộp tất cả các đơn liên quan đến ủy quyền thương mại quốc tế về mẫu vật tê giác (tê giác trắng và tê giác đen) cho Bộ Môi trường và Du lịch Quốc gia xem xét và khuyến nghị trước khi cấp giấy phép.	Không có
Quản lý môi trường quốc gia: Đạo luật đa dạng sinh học: Các quy tắc và tiêu	2011	Các quy tắc và tiêu chuẩn quốc gia này nhằm đảm bảo rằng các yêu cầu tối thiểu đối với các phương pháp săn bắn được tiêu chuẩn hóa bằng cách cung cấp các thông số kỹ	Không có

chuẩn cho các phương pháp săn bắn ở Nam Phi (GN số 456 năm 2011).		thuật sau: (a) trọng lượng đạn tối thiểu để săn bắn súng trường; (b) trọng lượng đạn tối thiểu và chiều dài nòng để săn súng ngắn; (c) cung tên cho phép để săn bắn cung; (d) các yêu cầu tối thiểu để săn bắn cung; (e) yêu cầu tối thiểu cho săn chim ưng; (f) các tiêu chí được đáp ứng bởi các những người săn chim để đưa vào các tuyên bố săn bắn của tỉnh.	
Quản lý môi trường quốc gia: Đạo luật đa dạng sinh học: Công ước về buôn bán quốc tế các loài động vật và thực vật hoang dã có nguy cơ tuyệt chủng (CITES): Quy định (số R. 173 năm 2010). ¹¹⁵	2010	Các quy định này của Bộ trưởng Bộ Tài nguyên nước và các vấn đề về môi trường, được thực hiện theo Khoản 97 (1) của Đạo luật đa dạng sinh học và quản lý môi trường quốc gia năm 2004, nghiêm cấm buôn bán và vận chuyển quốc tế hoặc quá cảnh các mẫu vật được liệt kê trong các Phụ lục của các Quy định này, ngoại trừ theo các quy định của Công ước về buôn bán quốc tế các loài động vật và thực vật hoang dã có nguy cơ tuyệt chủng (CITES) và các Quy định này.	Phần 7. Hành vi phạm tội và hình phạt Điều 16.1 Không ai có thể: (a) nhập khẩu, xuất khẩu, tái xuất khẩu hoặc nhập nội từ biển hoặc nỗ lực nhập khẩu, xuất khẩu, tái xuất khẩu hoặc nhập nội từ biển, bất kỳ mẫu vật nào được liệt kê trong Danh mục mà không có giấy phép hoặc giấy chứng nhận hợp lệ ban hành theo các quy định này hoặc vi phạm bất kỳ điều kiện nào của giấy phép hoặc giấy chứng nhận đó trừ trường hợp các tài sản cá nhân được miễn trừ theo các quy định 14; (b) có quyền sở hữu hoặc dưới sự kiểm soát của bản thân cung cấp hoặc bày bán hoặc trưng bày, bất kỳ mẫu vật nào của một loài được liệt kê trong các Phụ lục mà không được mua một cách hợp pháp; (c) đưa ra hoặc nỗ lực đưa ra những tuyên bố sai lệch hoặc bằng văn bản liên quan đến đơn xin giấy phép hoặc giấy chứng nhận hoặc đăng ký; (d) thay thế, thay đổi hoặc xóa một nhãn dán được sử dụng bởi Cơ quan quản lý để nhận dạng mẫu vật cố định theo từng cá thể; (e) cản trở hoặc gây trở ngại cho Cán bộ Thực thi trong việc thực hiện nhiệm vụ của mình; hoặc là

¹¹⁵ [Quản lý môi trường quốc gia: Đạo luật đa dạng sinh học: Công ước về buôn bán quốc tế các loài động vật và thực vật hoang dã có nguy cơ tuyệt chủng \(CITES\): Quy định \(số R. 173 năm 2010\)](#)

			(f) giữ lại thông tin có liên quan đến vụ việc vi phạm các Quy định này (g) gian lận bằng việc thay đổi bất kỳ giấy phép hoặc giấy chứng nhận (h) sản xuất hoặc giả mạo bất kỳ tài liệu nào cho mục đích chuyển đổi các tài liệu này thành giấy phép hoặc chứng chỉ (i) thông qua, sử dụng, thay đổi hoặc sở hữu bất kỳ tài liệu nào như là giấy phép hoặc giấy chứng nhận với các nội dung trong tài liệu đã bị thay thế hoặc sai lệch so với ban đầu; hoặc là (j) cố ý đưa ra bất kỳ tuyên bố hoặc báo cáo sai lệch với mục đích lấy giấy phép hoặc chứng chỉ. (2) Một người trái với quy định phụ (1) là phạm tội và phải chịu trách nhiệm hình sự (a) phạt tiền không vượt quá 5 triệu R (khoảng 338,458 USD) hoặc phạt tù trong thời gian không quá 5 năm, và trong trường hợp bị kết án lần thứ hai hoặc sau đó, với mức phạt không vượt quá 10 triệu R (khoảng 677.095 USD) hoặc phạt tù trong thời gian không quá 10 năm ; hoặc là (b) trong cả hai trường hợp được đề cập trong đoạn (a), cả phạt tiền hoặc phạt tù như vậy; hoặc là (c) trong trường hợp người phạm tội nhiều lần, phạt tiền hoặc phạt tù hoặc cả phạt tiền và phạt tù như được đề cập trong (a) ở trên và bị cấm không bao giờ xin giấy phép buôn bán các loài được liệt kê trong CITES một lần nữa.
Đạo luật đa dạng sinh học quản lý môi trường quốc gia: Các tiêu chuẩn và tiêu chuẩn quốc gia về quản lý voi ở	2008	NNSMESA nghiêm cấm săn voi ngoại trừ việc săn bắt những con đực hoặc cái đơn độc, có khả năng gây thiệt hại (các thủ tục phải được áp dụng và tuân thủ đầy đủ) và voi cái trên đất tư nhân hoặc xã theo kế hoạch quản lý (Khoản 20).	Không có

Nam Phi 2008 (loài bản địa) NNSMESA	NNSMESA cũng áp đặt các hạn chế cụ thể áp dụng cho việc săn bắt những con voi này. NNSMESA áp đặt thêm các hạn chế đối với các phương thức săn bắn ngoài các phương pháp được cung cấp theo NEMBA và Quy định của TOPs và đặc biệt nghiêm cấm những điều sau đây: điều khiển voi bằng bất kỳ cách thức nào; săn bắn trong vòng 500 mét từ hồ nước hoặc điểm tưới nước; sử dụng bẫy; săn bắn bằng súng trường có cỡ nòng dưới 0,375 H & H; và sử dụng đạn bọc kim loại hoặc vật liệu nguyên khối với trọng lượng không nhỏ hơn 286 gren hoặc đạn khối nặng hoặc vật liệu bọc kim loại (phần 21). Ngoài ra, NNSMESA áp đặt các hạn chế khác nhau đối với việc vận chuyển, nhập khẩu và xuất khẩu voi (phần 19). Vi phạm bất kỳ điều khoản NNSMESA nào được coi là vi phạm Quy định TOPs	
---	---	--

Phụ lục 2. Các câu hỏi

- Nam Phi đã thông qua Chiến lược quốc gia về phòng chống buôn bán trái pháp luật ĐVHD nào chưa? Nếu có thì Chiến lược này đã được thông qua khi nào và đã có bất kỳ rà soát nào về việc thực hiện chưa? Kết quả của các hoạt động này đã tạo ra các thay đổi gì?

Chiến lược này chưa được thông qua. Tài liệu hiện đang được xử lý thông qua các ủy ban liên quan trước khi được Nội các đề nghị áp dụng.

- Nam Phi Có thể chia sẻ thông tin nào về Hiệp định phòng chống tội phạm không? Cơ quan nào đang dẫn đầu điều này ở Nam Phi? (Ở Việt Nam, đó là Bộ Công an).

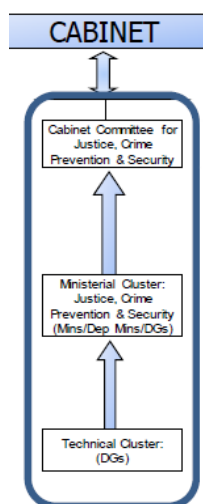
Chiến lược phòng chống tội phạm quốc gia đã được chuẩn bị bởi một nhóm chiến lược liên ngành bao gồm các phòng dịch vụ cải huấn, quốc phòng, tình báo, tư pháp, cảnh sát và phúc lợi. Tài liệu đầy đủ có sẵn theo yêu cầu của Sở cảnh sát Nam Phi.

- Vị trí của Thanh tra quản lý môi trường trong sơ đồ trong Hình 1

Thanh tra quản lý môi trường quốc gia (EMI) làm việc trong DEFF và SANParks trong khi EMI cấp tỉnh làm việc trong các cơ quan bảo tồn tỉnh và chính quyền công viên. Có nhiều cấu trúc phối hợp khác nhau theo MINMEC hỗ trợ đảm bảo sự phối hợp và tích hợp. Các EMI này sau đó phối hợp chặt chẽ với SAPS và chia sẻ thông tin ở cấp chiến thuật và hoạt động thông qua NBIF.

Ở cấp độ chiến lược, có một Ủy ban ưu tiên về buôn bán ĐVHD theo NATJOINTS (Cơ cấu tình báo và hoạt động chung quốc gia) kết hợp tất cả các bộ phận liên quan và cung cấp cho Cụm JCPS.

- Vị trí các Nhóm chính phủ, ví dụ JCPS trong sơ đồ trong Hình 1

NATJOINTS báo cáo tới Nhóm JCPS:

- Có phải tên của Bộ Môi trường đã đổi thành Bộ Môi trường, Lâm nghiệp và Thủy sản năm 2019?

Bộ Môi trường, Lâm nghiệp và Thủy sản được thành lập vào năm 2019. Tên của Bộ đã đổi thành Cục Môi trường, Lâm nghiệp và Thủy sản (DEFF) sau quá trình kiểm tra chính thức vào năm 2020.

- Bạn có thể chia sẻ các ví dụ cụ thể về sự khác biệt trong luật ĐVHD của tỉnh cho phép tội phạm ĐVHD "hoạt động dễ dàng" với cá quy định khoản dung nhất không?

Chúng tôi có Đạo luật quản lý môi trường quốc gia (Nema) với các Đạo luật quản lý môi trường cụ thể khác nhau như Quản lý môi trường quốc gia: Đạo luật đa dạng sinh học với các quy định đối với các loài bị đe dọa hoặc bảo vệ (ToPS), Công ước về buôn bán quốc tế các loài động vật và thực vật hoang dã có nguy cơ tuyệt chủng (CITES), Loài ngoài hành tinh và xâm lấn, v.v.

Pháp luật của tỉnh về đa dạng sinh học có thể chặt chẽ hơn Đạo luật đa dạng sinh học quốc gia nhưng không hạn chế hơn đối với các loài bị đe dọa hoặc bảo vệ. Xin lưu ý rằng có nhiều loài chưa được liệt kê là Bị đe dọa hoặc được bảo vệ trong luật pháp quốc gia và nhiều loài không được liệt kê được quy định theo luật pháp của tỉnh. Một số tỉnh yêu cầu giấy phép cho tất cả các hoạt động liên quan đến các loài bản địa trong khi các tỉnh khác cho phép đánh bắt, vận chuyển, nhập khẩu và xuất khẩu mà không cần giấy phép. Hai loại tỉnh này cũng đã rất chậm thực hiện các quy định ToPS.

- Tình trạng của Dự luật Quản lý Biên giới đã được Quốc hội phê chuẩn vào tháng 6 năm 2017 là gì? Nó vẫn đang được thảo luận theo Hội đồng quốc gia các tỉnh?

Dự luật Quản lý biên giới đã được thông qua bởi Hội đồng Quốc gia các tỉnh (NCOP) vào tháng 04 tháng 12 năm 2019 và trả lại cho đại biểu quốc hội (QH) để xem xét sửa đổi các đề xuất.

- Cơ quan nào chịu trách nhiệm phản hồi/thực hiện các yêu cầu tương trợ tư pháp từ nước ngoài?

Bộ Tư pháp và Phát triển Hiến pháp

- Bạn có thể vui lòng chia sẻ một bản sao của Bộ luật hình sự?

Nam Phi không có bộ luật hình sự hợp nhất. Tội phạm theo luật định được quy định cụ thể trong từng phần của pháp luật môi trường, với các hình phạt tối đa kèm theo, thường được biểu thị dưới dạng hình phạt tù và / hoặc hình phạt tiền. Theo kết quả của một nghiên cứu so sánh được thực hiện thông qua Nhóm thực thi về tội phạm ô nhiễm INTERPOL năm 2014, các hình phạt tối đa cho hành vi vi phạm pháp luật môi trường (bao gồm cả tội phạm đa dạng sinh học) đã được tăng lên và tiêu chuẩn hóa thành 5 năm và / hoặc R5 triệu cho lần vi phạm đầu tiên và 10 năm và / hoặc R10 triệu cho lần vi phạm tiếp theo. Nếu loài có liên quan được liệt kê là loài bị đe dọa hoặc được bảo vệ, hình phạt tiền tối đa cũng có thể được tính tới ba lần giá trị thương mại của loài. Để thúc đẩy tiếp cận công lý nhiều hơn, luật pháp quy định thêm về các vấn đề đa dạng sinh học được xét xử tại các tòa án cấp thấp, bất chấp thực tế là các hình phạt tối đa vượt quá giới hạn thẩm quyền thông thường của họ.